

Opinnäytetyö (AMK)

Hoitotyön koulutusohjelma

Terveydenhoitotyö

2011

Eve Falkstedt ja Petriina Thomander

Lasten tyytyväisyys saamaansa päivähoitoon Montessori- päiväkotä Aurinkoleijonassa

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖ (AMK) | TIIVISTELMÄ

Turun ammattikorkeakoulu

Hoitotyön koulutusohjelma | Terveydenhoitotyö

Toukokuu 2011 | Sivumäärä 46

Ohjaajat Nikunen Sirpa ja Pelander Tiina

Falkstedt Eveliina ja Thomander Petriina

LASTEN TYYTYVÄISYYS SAAMAANSA PÄIVÄHOITOON MONTESSORI-PÄIVÄKOTI AURINKOLEIJONASSA

Lasten päivähoitossa aikuisten toimintaa ohjaavat kansainväliset lapsen oikeuksia määrittelevät sopimukset, kansalliset säädökset, muut ohjaavat asiakirjat sekä päiväkodin oma kulttuuri. Lainsäädäntö raamittaa asiakaslähtöisyyden periaatteen toteutumista ja kun asiakkaana on lapsi, pitäisi asiaa tarkastella lapsilähtöisyyden näkökulmasta. Käytännössä lasten osallistumisen esteenä ovat aikuisten asenteet ja toimintakulttuurin puutteet, arvioinnissa vanhemmat ovat olleet lapsen näkökulman viestinviejiä. Käytännöistä kerätä lasten mielipiteitä ja kokemuksia osallistua palveluiden kehittämiseen on niukasti tietoa. Lasten mielipiteen kuuleminen sekä mukaan ottaminen päätöksentekoon koetaan nykypäivänä tärkeäksi.

Opinnäytetyö on osa Turun ammattikorkeakoulun koordinoimaa Verkonkutojahanketta, jonka tarkoituksena on hyvinvointialan toiminnan kehittäminen. Hankkeessa luodaan hyvinvointialan toimijoiden verkostoa, kehitetään alojen yhteistyötä ja luodaan asiakaspalautteen keruu- ja käsittelymalli. Laadunkehitys kohdistuu vanhusten-, mielenterveyskuntoutujien-, lasten päivähoito- ja lastensuojelupalveluihin. Opinnäytetyö oli hankkeessa osana lasten päivähoiton laadunkehitystä. Tarkoituksena oli tutkia lasten tyytyväisyyttä omaan hoitoonsa Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonassa. Tavoitteena on kehittää päiväkodin toimintaa.

Tutkimus tehtiin keräämällä tietoa lapsilta (n=23) laatupelin avulla, jossa he vastasivat pelin kysymyksiin. Aineisto analysoitiin frekvenssin avulla. Tutkimuksen perusteella selvisi lasten olevan pääosin hyvin tyytyväisiä hoitoonsa Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonassa. Erityisesti leikkiminen päiväkodin pihalla ja askartelu olivat kaikkien lasten mielestä mukavia. Kaikki lapset myös luottivat päiväkodin aikuisiin. Lasten esiintuomia epäkohtia olivat muun muassa yksityisyyden puute sekä se, että aikuisilla oli heille liian vähän aikaa. Tietoa voidaan käyttää päiväkodin laadun kehitykseen ja ylläpitoon. Tutkimus tulisi toistaa muutaman vuoden välein ja seurata päiväkodin laadun tilannetta. Samaa tutkimusmenetelmää voisi soveltaa myös muihin päiväkoiteihin.

ASIASANAT: lapsen näkökulma, lasten oikeudet, lapsen osallisuus, lapsen tutkiminen, Montessori, päivähoiton laatu.

BACHELOR'S | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in nursing | Specialisation in public health care nursing

May 2011 | Pages 46

Instructors: Nikunen Sirpa and Pelander Tiina

Falkstedt Eveliina ja Thomander Petriina

CHILDREN'S OPINION ON THEIR DAYCARE IN THE MONTESSORI DAYCARE CENTER AURINKOLEIJONA

Practices of children daycare are guided by international agreements of children rights, national laws, as well as many other documents and local daycare culture. Customer oriented approach has been supported by legislation, and since customers are children, this matter has to be observed from the children's point of view. Children's participation in developing their daycare services is often prevented by adult attitudes and lack of functional culture. Feedback provided by parents has been important, especially when practises to collect children's opinion directly from them are relatively unknown or do not exist. Hearing children's opinion and allowing them to take part on making decisions is considered to be an important factor in modern daycare.

This thesis is a part of the Verkonkutoja –project coordinated by Turku University of Applied Sciences. Project aims to create a network between fields of wellbeing, to develop the cooperation between branches and to create a model for collecting and handling customer feedback. Quality development is targeted to care services of elderly people, mental patients in rehabilitation, children's protection and daycare. In the project, the thesis is a part of quality development of children's daycare. The purpose of the thesis was to study the level of children's satisfaction in their care in Montessori daycare center Aurinkoleijona. The goal is to develop the function at Aurinkoleijona.

The study was done by collecting information from children (n=23) by using a quality game. When playing the game, children answered to a number of questions and the answers were frequently analyzed. According to the results, children were mostly satisfied with the care they received at Montessori daycare center Aurinkoleijona. According to results, children enjoyed making handicrafts and playing on the daycare center yard. Children were also found to have confidence on the adults at the daycare center. Negative issues presented by children were a relative lack of privacy, and the fact that adults at the daycare center do not have enough time to spend with every individual child. This information can be utilized for developing and maintaining the care quality at Aurinkoleijona. A similar study should be repeated in a timespan of a couple of years for controlling the state of care quality. Same study methods can be used also for other daycare establishments.

KEY WORDS: child involvement, child perspective, children rights, child study, day care quality, Montessori.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	LASTEN OIKEUDET JA OSALLISUUS	7
3	PÄIVÄHOIDON LAATU	12
4	MONTESSORI-PÄIVÄKOTI.....	15
5	TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMA.....	20
6	TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN SUORITTAMINEN.....	21
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET	27
8	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	35
9	POHDINTA.....	40
	LÄHTEET	44

LIITTEET

- Liite 1. Tutkimusten perustiedot
- Liite 2. Toimeksiantosopimus
- Liite 3. Pelilauta ja pelimerkit
- Liite 4. Kysymykset
- Liite 5. Hymy- ja surunaamakortit
- Liite 6. Vanhempien saatekirje ja lupalomake
- Liite 7. Vastausten lomake
- Liite 8. Tutkimuslupa

TAULUKOT

Taulukko 1. Lasten mielipiteitä päiväkodin fyysisistä ja aineellisista ominaisuuksista	27
Taulukko 2. Lasten kokemus päivähoidon luotettavuudesta.	29
Taulukko 3. Lasten kokemus päivähoidon vastaavuudesta heidän tarpeisiinsa.	30
Taulukko 4. Lasten kokemus henkilöstön ammattitaidosta ja kyvystä herättää luottamusta.	31
Taulukko 5. Lasten kokemus siitä, miten heistä välitetään ja huolehditaan yksilöinä päiväkodissa.	32
Taulukko 6. Lasten kokemus päiväkodin kasvatuksellisista toiminnoista.	34

1 JOHDANTO

YK:n Lastenoikeuksien sopimuksen 12. artiklan mukaan lapsella on oikeus tulla kuulluksi häntä koskevissa asioissa ja lasta tulee kuunnella hänen ikä- ja kehitystasonsa huomioon ottaen. Sopimuksen 13. artikla takaa lapselle myös oikeuden ilmaista vapaasti mielipiteensä. (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights 2011.) Lapset ovat oman elämänsä parhaita asiantuntijoita. Tämän vuoksi lapsilla tulee olla mahdollisuus osallistua, vaikuttaa ja tulla kuulluksi. (Nivala 2010.)

Päivähoidon laatua on Suomessa arvioitu lähinnä kuntien aktiivisuudesta ja mielenkiinnosta riippuen, usein määrällisenä mittaamisena. Laadunarviointia on myös toteutettu kyselyinä päivähoidon työntekijöille, vanhemmille ja lapsille. Tutkijat ja varhaiskasvattajat ovat kuitenkin yhtä mieltä siitä, että laatu todentuu vasta käytännön kasvatustyössä, sillä päivähoidossa laatu on juuri sitä arkea, jota lapset ja kasvattajat yhdessä päivittäin kokevat. (Lahtinen 2003.)

Tutkimus kuuluu osana Turun ammattikorkeakoulun koordinoimaan Verkonkutoja-hankkeeseen. Verkonkutoja-hanke on Euroopan sosiaalirahaston rahoittama kehittämishanke. Tarkoituksena hankkeessa on hyvinvointialan toiminnan kehittäminen yritysten, kuntien, koulutusorganisaatioiden ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä. (Verkonkutoja 2009.) Tämä opinnäytetyö tehtiin Verkonkutoja-hankkeeseen ja sen tarkoituksena oli tutkia lasten tyytyväisyyttä omaan hoitoonsa Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonassa. Tavoitteena on kehittää päiväkoti Aurinkoleijonan toimintaa. Tutkimus tehtiin keräämällä tietoa lapsilta erityisen Lasten laatupelin avulla. Peli on modifioitu Verkonkutoja-hankkeessa vanhemmille tehdyn SERVQUAL-mittarin pohjalta. Tässä työssä käytettyjen tutkimusten perustiedot löytyvät liitteestä 1.

2 LASTEN OIKEUDET JA OSALLISUUS

YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus turvaa lapsen erityisiä tarpeita ja etua. Suomi on allekirjoittanut sopimuksen vuonna 1991 ja se velvoittaa valtiota, kuntia, lasten vanhempia sekä muita aikuisia. Viranomaisten tulee kaikissa lasta koskevissa toimenpiteissään ja päätöksissään arvioida niiden vaikutukset lapseen, otettava huomioon lapsen etu ja kuunneltava lapsen mielipidettä. Sopimuksen sisältö itsessään tiivistetään usein kolmeen eri osioon: lapsella on oikeus erityiseen suojeluun ja hoivaan (protection), riittävään osuuteen yhteiskunnan voimavaroista (provision) sekä osallistua ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti itseään koskevaan päätöksentekoon (participation). (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights 2011.) Lapsen oikeuksien sopimuksen 12 artiklan mukaan lapselle, joka kykenee muodostamaan oman näkemyksensä asioistaan, on annettava oikeus vapaasti ilmaista mielipiteensä kaikissa lasta koskevissa asioissa. Tämän oikeuden toteutumiseksi lapselle tulee antaa erityisesti mahdollisuus tulla kuulluksi häntä koskevissa oikeudellisissa tai hallinnollisissa toimissa, suoraan tai edustajan välityksellä. (Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights 2011; Unicef 2010.) Lapsen oikeudet ovatkin aikuisten velvollisuuksia (Lapsiasiavaltuutettu 2009a).

Suomen perustuslaki (6§ 1999) sanoo, että lapsia tulee kohdella tasa-arvoisesti yksilöinä ja heillä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. Lainsäädännön nähdään raamittavan asiakaslähtöisyyden periaatteen toteutumista. Lasten päivähoidosta oleva laki (1§ 2010) ja asetus luovat edellytyksiä lasten päivähoidolle, varhaiskasvatukselle ja esiopetukselle sekä määrittävät toiminnalle vähimmäisvaatimukset. Yhteiskunnan tehtävänä on järjestää lasten päivähoito ja taata laadullisesti hyvää päivähoitoa niin, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus osallistua palveluihin. (Toroi 2010.) Laki lasten päivähoidosta on laadittu 1973, jonka jälkeen siihen on tehty vain

lisäyksiä. Laki on selkeästi vanhentunut ja kaipaa uudistusta. Lapsiasiavaltuutettu on esittänyt kannanoton varhaiskasvatuksen neuvottelukunnalle lain uudistamisesta, hän esittää nykyisen päivähoitolain tilalle uutta lakia lapsen varhaisesta hoivasta ja kasvatuksesta. Perustana uudessa laissa tulisi olla YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus, huomioiden Suomen perustuslain 6. § mukainen lapsen oikeus saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. (Lapsiasiavaltuutettu 2009b.) Lasten osallistumismahdollisuuksia voidaan vielä lakien kautta vahvistaa, koska päivähoitolaista säännökset lasten oikeudesta osallistua ja vaikuttaa vielä puuttuvat. Päivähoidon asiakkaana on lapsi, jolloin pitäisi lainsäädäntöä tarkastella lapsilähtöisyyden näkökulmasta. (Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2009.)

Lapsilähtöisyydellä tarkoitetaan lapsen kulttuuriin, kokemuksiin ja toimintaan pohjaavaa oppimis- ja opettamisprosessia. Lapsilähtöisyydessä lapsen ja aikuisen suhde on tasavertainen ja siten molemmilla on aloitteenteko mahdollisuus ja molempia osapuolia kuunnellaan. Lapsi katsotaan aktiiviseksi ja sosiaaliseksi subjektiksi, joka osallistuu ja tekee päätöksiä. Lapsi nähdään kansalaisena. Liiallinen lapsen suojeleminen ja eristäminen ympäröivästä maailmasta on hänen aliarvioimista, jolloin lasta ei oteta todesta eikä kunnioiteta. Lapsi on yksi hyvin tärkeä osa yhteiskuntaa ja häntä ei voi siitä irrottaa. (Toroi 2010.)

Lattu (2003) toteaa tutkimuksessaan nykyään jo useimpien opettajien tuntevan lapsikeskeisen toimintamallin sekä tavoitteet ja niitä pidetään yleisesti hyvinä. Vaikka opettaja on samaa mieltä siitä, että lapset ovat yksilöitä ja heillä olisi oltava vastaavat mahdollisuudet tehdä itseään koskevia päätöksiä, he eivät ehkä anna tämän tavoitteen sanella koko opetuspedagogiikkaansa. Opettajan toiminnalla on kuitenkin muitakin päämääriä kuin lapsikeskeisyys: aikuisten kunnioitus, yhteisöön sopeutuminen ja kilpailutilanteen kohtaaminen. Opetuskäytäntöjä perustellaan näin jopa ristiriitaisilla tavoitteilla. (Lattu 2003.)

Lapsiasiavaltuutetun vuosikirjassa (2009) arvioidaan lasten mahdollisuutta vaikuttaa ja osallistua itseään koskeviin asioihin viidellä eri tasolla. Ensimmäiseksi on kyse yksittäisen lapsen ja aikuisen kohtaamisesta ja sen laadusta esimerkiksi kotona, kasvatustilanteissa, koulussa, harrastuksissa, terveydenhuollossa tai lastensuojelussa. Toiseksi lapsen osallistumisesta kertoo, kuinka lasten ja nuorten kokemuksia on kartoitettu ja otettu huomioon esimerkiksi palvelun tai arjen kehittämisessä. Pienten lasten kohdalla on yleensä kyse myös vanhempien mahdollisuuksista vaikuttaa ja viestittää eteenpäin lapsen kokemuksia. Kolmanneksi lasten huomioimisesta väestönosana ja ryhmänä kertovat kunnan lasten osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet, esimerkiksi lasten parlamentit. Neljänneksi lasten oikeutta tulla kuulluksi itseään koskevissa asioissa voidaan arvioida myös oikeusistuimien toiminnassa. Viidenneksi lasten kuulluksi tulemiseen ja osallistumiseen vaikuttavat heidän asioidensa ja mielipiteidensä näkyminen tiedotusvälineissä. (Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2009.)

Lapsen kokemus osallisuudestaan riippuu suurelta osin siitä, miten paljon hän kokee voivansa vaikuttaa omaan todellisuuteensa ja miten hänen yksilölliset tarpeensa otetaan huomioon. Lapsille osallisena oleminen omien asioiden hoitamisessa tarjoaa mahdollisuuden kuulluksi tulemiseen tunteeseen sekä kokemuksia siitä, että hänen ajatukset ja mielipiteet ovat toisten arvostamia ja vaikuttavat asioihin. (Pyökkimies 2009.) Lasten motivaatiota itseään koskeviin asioihin kyetään lisäämään huomioimalla lapsen mahdollisuutta osallistua päätösten tekoon. Kun lapset pääsevät mukaan päätöksentekoon, he oppivat ymmärtämään syy-seuraus ketjuja. Päätöksillä tulee olemaan seurauksia, jotka ovat toisinaan huonojakin. Kun lapset pääsevät itse muokkaamaan esimerkiksi omia opintojaan, he innostuvat enemmän ja oppimistulokset paranevat. (Lattu 2003.)

Lapsen osallisuuteen liittyy yhteisöön kuulumisen ja siihen vaikuttamisen tunne (Leinonen 2010). Pyökkimiehen (2009) mukaan lapsen toimiminen vertaisryh-

mässä ja palvelujärjestelmän konkreettinen toiminta näyttää olevan merkittävä tekijä lasten kokemassa osallisuudessa. Silloin lapset pyrkivät aktiivisesti liittymään, rakentamaan suhteita ja samaistumaan nimenomaan vertaisiinsa. Se, minkälaisia lapsiryhmiä päiväkoteihin muodostetaan ja miten siellä lapsiin suhutaudutaan ja miten päivähoidon työntekijät työnsä tekevät, onkin ratkaisevaa lasten kannalta. Lapsi kokee silloin kuuluvansa yhteisöön, kun siellä on hänelle oma paikka, hän on siellä tärkeä ja hän näkyy ja kuuluu. Yhteisö ei ole valmiiksi rakennettu lapsia varten, vaan lapset ovat osa sitä ja osallisena jo sen rakennusprosessissa. Yhteisöön kuulumisen tunteelle ja sen tärkeydelle on suuri merkitys sillä, miten lapsen jälki näkyy siellä töinä, tekemisinä, ajatuksina ja olemisena. (Pyökkimies 2009.)

Yksi lapsen perustarpeista on saada ilmaista itseään ja tarve tulla ymmärretyksi ja hyväksytyksi. Lapset ovat saaneet ajan myötä enemmän sananvaltaa itseään koskevissa asioissa, mutta tämä ei toteudu vielä koko yhteiskunnan tasolla. Kuitenkin lapsiin liittyvät asiat ja palvelut vaikuttavat koko yhteiskuntaan ja sen jäseniin, siksi lasten asemaa ja roolia yhteiskunnassa tulisikin jatkossa korostaa enemmän. (Pyökkimies 2009.) Leinosen mukaan (2010) tarvitaan tutkimusta, joka laajalla aineistolla tuo esiin selkeitä malleja osallisuuden rakentumisesta käytännön varhaiskasvatustyössä ja tuoda esille arvoja ja toimintatapoja, jotka mahdollistavat lasten arkipäivän osallisuutta. Lasten mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua yhteisöjen toimintaan vaatii käytännössä vaivannäköä ja resursseja poliittisella tasolla, niin kuin yksittäisiltä työntekijöiltäkin, päättäjien asenteiden ja toimintatapojen muutoksia, eikä se niinkään ole kiinni rahasta. (Leinonen 2010.)

Lasten oikeutta osallistumiseen ja vaikuttamiseen huomioidaan enemmän, mutta käytännössä kuitenkin lasten osallistumisen suurimpina esteinä on koettu olevan vanhat asenteet, toimintakulttuurin puutteet ja ajan puute. Lisäksi siihen ovat vaikuttaneet aikuisten kiire sekä puutteet heidän vuorovaikutustaidoissaan. Lasten osallistumisen esteitä ovat olleet myös aikuisten asenteista johtuvat

vahvat ennakkokäsitykset lasten tiedon laadusta. Aikuinen ajattelee usein, että hän kuitenkin tietää paremmin, mitä lapsi tarvitsee. Lasten asioilleen laittamaa tärkeysjärjestystä ja heidän kokemuksiinsa ei kuitenkaan voi saada selville muulla tavoin kuin kysymällä heiltä itseltään. (Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2009.) Lapsen osallistumisen ja vaikuttamisen oikeus ei merkitse kuitenkaan kasvattajan ja päättäjän vastuun sivuuttamista. Aikuisilla on aina vastuu päätöksistä, mutta niissä tulee ottaa selvää lasten mielipiteistä. Tavoitteena lasten osallistumisessa ei ole ”vallansiirto”, vaan aikuisten tulisi oppia näkemään lapsi aktiivisena toimijana, jonka mielipiteet kohdataan kunnioittavasti ja arvostavasti. (Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2009; Lattu 2003.) Leinosen (2010) tutkimuksessa ilmeni, että lasten osallisuuden pelätään jopa vaarantavan heidän turvallisuuttaan (Leinonen 2010). Lattu (2003) toteaa tutkimuksessaan, että avoimessa oppimisympäristössä annetaan tilaa lapsen tehdä päätöksiä, mutta liiallinen vapaus aiheuttaa sen, että lapsen päätökset eivät enää olekaan hänen omiaan. Kaverien vaikutus ja muiden odotukset alkavat silloin näkyä lapsen päätöksissä. (Lattu 2003.) Silloin kun päätös ei ole lasten mielen mukainen, heille tulee antaa palautetta ja perusteluja asiasta (Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2009).

Lasten mielipiteen kuuleminen ja lasten ottaminen mukaan päätöksentekoon koetaan nykypäivänä hyvin tärkeäksi (Kiili 2006; Lahtinen 2007). Kuntien käytännöistä kerätä lasten mielipiteitä ja kokemuksia osallistua palveluiden kehittämiseen on niukasti tietoa. Päivähoidon arvioinnissa vanhemmat ovat yleensä olleet lapsen näkökulman viestinviejiä. Palveluiden kehittämisessä lasten mielipiteitä kuitenkin hyödynnetään vielä hyvin harvoin. (Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2009.) Lasten osallisuutta varhaiskasvatuksessa ei ole vielä tutkittu laajempien aineistojen valossa. Itse käsite lasten osallisuudesta ei vielä ole siirtynyt arkipäivän varhaiskasvatustyön termistöön. (Leinonen 2010.) Kuitenkin lapsen kasvatusta tukevia palveluita järjestettäessä ja niitä kehitettäessä tulee kiinnittää erityistä huomiota lasten tarpeisiin ja toivomuksiin (Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2009).

3 PÄIVÄHOIDON LAATU

Lasten päivähoidossa aikuisten toimintaa ohjaavat keskeiset kansainväliset lapsen oikeuksia määrittelevät sopimukset, kansalliset säädökset, muut ohjaavat asiakirjat ja lisäksi päiväkodin oma kulttuuri. Jokaiselle päiväkodille kehittyy ajan myötä oma toimintakulttuurinsa, millä ymmärretään päiväkodin työ- ja kasvatuskäytäntöjä, sekä niille annettuja merkityksiä. (Toroi 2010.) Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö ja informaatio-ohjaus sanelevat valtakunnallisesti minimireunaehdot päivähoiton toteuttamiselle, henkilöstön koulutukselle ja henkilöstömitoitukselle. Näitä kaikkia säädellään myös lailla ja asetuksilla. Lasten päivähoitossa lainsäädäntö määrittelee vähimmäisvaatimukset päiväkodin toiminnalle. Palvelut tulee järjestää lasten ja perheiden tarpeiden mukaan ja yhteiskunnallisten muutosten vaikutuksia tulisi tässä yhteydessä aina arvioida kokonaisuutena, sillä kaikki lasten kasvuympäristön muutokset vaikuttavat myös lasten ja perheiden hyvinvointiin. (Korkalainen 2009.)

Suomessa päivähoiton laadunarviointia on toteutettu pääasiassa yksittäisten kuntien aloitteesta ja se on useimmiten tapahtunut määrällisenä mittaamisena. Myös kyselyjä päivähoiton työntekijöille, vanhemmille ja lapsille on käytetty. (Lahtinen 2003.) Korkalainen (2009) kartoitti tutkimuksessaan päivähoiton henkilökunnan kokemuksia ammatillisesta kehityksestään ja varhaiskasvatuksen laadusta. Tutkimukseen osallistuneiden päiväkodin työntekijöiden mukaan päivähoitossa oli paljon sattumanvaraisuutta ja organisoinnin puutetta. Lisäksi uudistusten ja toimintakulttuurin muutosten käynnistyminen koettiin hitaaksi. (Korkalainen 2009.) Vuonna 2008 Stakes julkaisi valtakunnallisen pilotti-selvityksen Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Kyselyyn vastanneista lähes 80 prosenttia oli tyytyväisiä päivähoitopalveluihin ja päivähoiton koettiin edistävän lapsen sosiaalista kehitystä, leikkiä ja vertaistoimintaa. Henkilöstön määrän sijaan koettiin liian vähäiseksi. (Kronqvist & Jokimies 2008.) Yhteistä tutki-

joille ja käytännön varhaiskasvattajille onkin ajatus, että laatu tulee todeksi käytännön kasvatustyössä. Laatu on lasten ja kasvattajien yhdessä kokemaa arkea. Lahtisen (2003) mukaan päiväkotien työtavat vaikuttavat siihen, miten vanhemmat antavat palautetta hoidon laadusta. Lisäksi ne päiväkodit, jotka käyttivät monipuolisempia toimintatapoja kehittäessään ja suunnitellessaan työtään, saivat toistuvasti parempia arvioita vanhemmilta. Tämän perusteella voidaan olettaa, että työyhteisön käytännöllä on merkitystä lasten kanssa päiväkodeissa tehtävään toimintaan ja sen laatuun. (Lahtinen 2003.)

Lahtinen (2007) tutkimuksessa kriteereinä päiväkotihoidossa olevan lapsen hyvinvointiin ja lapsen näkökulmasta laadukkaaseen päivähoitoon voidaan pitää lapsen turvallisuutta, onnellisuutta ja tyytyväisyyttä. Kun kriteerit täyttyvät, voidaan ajatella, että päivähoito on laadukasta. Lasten itsensä mielestä tärkeintä päivähoitossa olivat kaverit, mielekäs tekeminen ja leikki. Negatiivisena asiana mainittiin kiusaaminen ja kaverin puute. Lisäksi lapset toivoivat, että aikuisilla olisi heille enemmän aikaa ja että nämä olisivat iloisia ja kiltejä. Tutkimuksen mukaan voidaan siis ajatella, että puhutaan sitten päivähoitolaadusta tai lasten hyvinvoinnista, tarkoitetaan molemmissa sisällöltään lähes samaa asiaa. (Lahtinen 2007.)

Korkalainen (2009) toteaa tutkimuksessaan, että henkilöstön osaaminen ja asiantuntijuus ovat keskeisiä tekijöitä päivähoitolaadun ja varhaiskasvatustarpeiden laadussa. Näillä varmistetaan lapsen ja perheen tasa-arvoinen kohtelu. Varhaiskasvatustarpeiden laadun kehittäminen ja hyvien toimintamallien vakiinnuttaminen käytännön hoitotyössä vaatii myös kunnilta taloudellista resursointia ja systemaattista organisointia. (Korkalainen 2009.) Toroi (2010) osoittaa kuitenkin tutkimuksessaan, että koska päiväkodit toimivat vielä nykyäänkin hyvin aikuislähtöisesti, ei lapsilähtöisyydelle jää tilaa. Aikuisen suunnitelman toteuttaminen menee lähes poikkeuksetta lapsen tarpeen edelle. Tämän seurauksena lapselle rakentuu kasvatettavan ja opetettavan identiteetti, joka heikentää lapsen itsetuntoa. Tut-

kimuksen perusteella päiväkodin aikuisen opettajanroolia voidaan pitää aikansa eläneenä ja sen tulisi muuttua paremminkin kanssakulkijan rooliksi, jotta päivähoidosta saataisiin kasvatuksellisesti laadukasta. (Toroi 2010.)

Salon päivähoiton laatukriteerit eli Laatukäsikirja (2011) tuo laadun kehittämistyön osaksi päiväkotien jokapäiväistä toimintaa. Se määrittelee mitä ovat laadukas hoito, kasvatus ja opetus päiväkodin arjessa. Tämän lisäksi jokainen päivähoitoyksikkö laatii Laatukäsikirjan pohjalta omat toimintaohjeensa, jossa laatukriteerit eritellään konkreettisiksi asioiksi. (Salon kaupungin päiväkotien laatukäsikirja 2011.) Salossa päivähoiton laatua arvioivat lapset, vanhemmat, henkilöstö, kiertävät erityislastentarhanopettajat ja päivähoiton esimiehet (Salon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2011). Varhaiskasvatuksen laadun kehittäminen on prosessi, joka edellyttää jatkuvaa arviointia, jotta toteutuksen vahvuudet ja kehittämistarpeet tulevat huomioiduiksi (Salon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2011, Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005). Salon päivähoiton toiminta-ajatus: Yhdessä vanhempien kanssa haluamme antaa lapselle mahdollisuuden kasvaa ja kehittyä turvallisessa, hyväksyvässä ja kannustavassa ympäristössä itsetunnon vahvaksi, yhteistyökykyiseksi ja vastuuta kantavaksi ihmiseksi. (Salon kaupungin päiväkotien laatukäsikirja 2011).

4 MONTESSORI-PÄIVÄKOTI

Montessoripedagogiikka perustuu italialaisen lääketieteen tohtorin Maria Montessorin (1870--1952) luomaan metodiin. Montessori havainnoi lasten kanssa työskennellessään lapsessa itsenäisen oppijan, jota pitää rohkaista työskentelemään omassa tahdissaan. Lapselle voi antaa mahdollisuuden ruokkia tiedonälkäänsä antamalla oikeanlaista materiaalia. Montessori painotti lapsen oppimisessa ja kehityksessä lapsuusvuosien tärkeyttä. Lapsen oppiminen ei ole sattumanvaraista vaan perustuu niin sanottuihin herkkyykskausiin, silloin tiettyjen asioiden ja toimintojen oppiminen tapahtuu helpoimmin. Lapsen herkkyykskaudet ovat voimakkaimmillaan kuuden ensimmäisen vuoden aikana. Montessorin mukaan tärkeimpiä herkkyykskausia ovat aistien kehittämisen, kielellisen kehityksen, liikkeiden koordinoinnin, järjestyksen ja ryhmään orientoitumisen herkkyykskaudet. Lapsen kehitykseen kuuluvat herkkyykskaudet kestävät siihen asti, kunnes asia on opittu. Montessorin kehitykskaudet jakautuvat neljään noin kuusi vuotta kestävään kauteen. Joka kaudella lasta hallitsevat erilaiset tarpeet ja erityispiirteet. Kaudet ovat 0-6, 6-12, 12-18 ja 18-24 vuotta. Lasten yksilöllinen kehitys vaihtelee ja sitä kautta myös kausien kestot vaihtelevat yksilöiden välillä. (Montessori 1912.) Sen jälkeen saman asian oppiminen vaikeutuu ja lapsen mielenkiinto suuntautuu muualle (Suortti 2008).

Montessori-pedagogiikan mukaan on tärkeää huomioida ja ymmärtää lapsen herkkyykskaudet, sillä muutoin voidaan tulkita lapsen käyttäytyminen negatiiviseksi itsepäiseksi oikkuiluksi (Montessori 1912). Lapsen oikut ovat viestejä asioista, jotka eivät ole kunnossa ja kaikkia lapsen tarpeita ei ole tyydytetty, siksi niiden syyt tulisi aina selvittää (Kettunen 2010). Lapselle eri ikäkausina annettavien asioiden pitäisi olla kyseiselle lapsen kehitykskaudelle sopivia. Montessoripedagogiikassa pyritään tarjoamaan lapselle oikeat välineet juuri oikeaan ai-

kaan, sillä täten ymmärretään ja tuetaan paremmin lapsen kehitystä. (Montessori 1912.)

Montessori-menetelmässä kiinnitetään erityisen paljon huomiota oppimisympäristöön välineineen (Montessori 1912). Montessorin (1912) mielestä on turhaa lähteä mihinkään kasvatusyrityksiin, jollei ympäristö ole kasvatukselle suotuisa. Aikuisen elinympäristö ei sen mukaan sovi lapselle, vaan ympäristö on muokattu lapsen mittasuhteille sopivaksi. (Montessori 1912.) Montessorin mukaan oppimisympäristössä fyysinen puoli erityisesti on tärkeä. Oppimisympäristön tulee olla suunniteltu siten, että se sallii yksilön aktiivisuuden ja stimuloi lapsen mielenkiintoa. Lapsen vapaus toimia takaa nopean kehityksen. (Lattu 2003.) Oppiminen lähtee liikkeelle lapsen omasta aloitteesta ja se on hänen työtään. (Montessori 1912.)

Lapsi oppii Montessorivälineillä eri aistiensa kautta käyttäen muun muassa näköään, tuntoaistiaan, kuuloaan ja painoaistiaan aktiivisesti havainnoidessaan tutkimuksensa kohdetta. Keskeisenä osana montessori-menetelmässä on lapsen oppimisen ja ohjauksen tukena oleva konkreettinen välineistö, joka etenee yksinkertaisesta vaikeampaan. (Montessori 1912.) Välineistä ja tehtävistä käytetäänkin nimitystä työ, eikä leikki tai peli. Lapsi käyttää kuitenkin leikinomaiseen tyyliin välineitä, mutta nimittämällä niitä työksi lapsi ymmärtää tekemisensä tärkeäksi ja hänen siihen laittamansa vaiva hyväksytään työn teoksi. Päivittäin lapsille varataan vähintään kahdesta kolmeen tuntia häiriötöntä työskentelyaikaa. Ryhmätyöskentelyt ja teemakokonaisuudet pyritään järjestämään niin, etteivät ne katkaise vapaata työskentelyaikaa. Vapaana työskentelyaikana lapset voivat valita sen hetkisten kiinnostustensa mukaisia töitä. (Kettunen 2010; Suortti 2008.)

Materiaalit ryhmitellään aiheittain: käytännön töiden alue, aistivälineet, äidinkieli, matematiikka ja kulttuurien alue, johon sisältyy luonnontiede, maantieto, historia ja science eli pienet tieteelliset kokeet, sekä taideaineet. Niillä lapsi oppii oman toiminnan ja kokemuksen kautta ja välineet on suunniteltu siten, että lapsi pystyy itse huomaamaan ja korjaamaan virheensä. Montessorivälineistön avulla lapsi pystyy toimimaan oman kehitystahtinsa mukaisesti kutakin kautta tukien. Perusajatuksena välineistössä on, että tarkastelun kohteena on yksi asia kerrallaan. Asian oppiminen on siis rajattu selkeästi ja samalla johdatetaan lapsi ymmärtämään asia astetta vaikeammalla tasolla. (Montessori 1912.) Suortin (2008) tutkimuksen mukaan Montessoripedagogiikka antoi lapsille enemmän sosiaalisia taitoja ja sen myötä matematiikka oli helpompaa koulussa.

Keskeisempiä ajatuksia Montessoripedagogiikassa on, että lapsi saa tehdä itse asioita terveellisessä, turvallisessa, kannustavassa, avoimessa ja positiivisessa ilmapiirissä. Montessorin mukaan lasten ollessa jo luonnostaan liikkuvia ja aktiivisia, tapahtuu oppiminenkin liikkeiden ja toiminnan avulla. Lapsen annetaan liikkua vapaasti opetellen samalla liikkeidensä hallintaa välineitä hakiessaan tai paikoilleen viedessään. (Montessori 1912.) Lapsen tulee voida hallita ympäristöään, joten tavaroiden järjestystä ei vaihdeta kesken lukukautta. Lapsella on vapaus valita, mitä hän haluaa tehdä, oikeus toimia ja muodostaa sellaisia ryhmiä kun haluaa. (Kettunen 2010; Suortti 2008.) Hänelle annetaan aikaa, rauhaa ja tilaa omien töidensä tekoon. Järjestystä ja työrauhan antamista toiselle painotetaan. Montessoriympäristöön kuuluvat kaksi perussääntöä ovat, että toisen työhön ei saa puuttua ilman lupaa ja työn teon loputtua tavarat palautetaan paikoilleen. (Montessori 1912.)

Montessori (1912) onkin luokitellut aikuisen osaksi lapsen ympäristöä. Aikuisen tärkein tehtävä Montessorimenetelmässä on auttaa lasta tekemään itse. Aikuisen tulisi sopeutua lapsen tarpeisiin, eikä päinvastoin. Aikuisen, eli ohjaajan, tulisi olla tarpeeksi passiivinen ja poistaa esteitä lapsen itsenäisen oppimisen

tieltä lisäten lapsen aktiivisuutta. Ohjaajan tulisi toimia lapsen rytmissä ja onnistua innostamaan lasta, varoen toiminnallaan estämästä lapsen kehitystä. Aikuisen auttaa herkästi lasta ja samalla tekee asioita lapsen puolesta, syynä siihen on yleensä aikuisen kiire ja kyky suoriutua tehtävästä nopeammin. Lopputulos on silloin lapsen kannalta epäedullinen, vaikka aikuinen ei aina ymmärrä tehneensä tietoisesti väärin. Aikuisen rooli onkin näyttää ja varmistaa lapselle miten välineitä käytetään oikein tai miten asiassa tulee toimia, jolloin lapsi voi käyttää niitä itsenäisesti. (Kettunen 2010.) Montessoriajatukseen kuuluu myös, ettei lasta palkita tehdystä työstä kehuilla, tavaroilla tai millään muullakaan. Palkkioiden katsotaan olevan turhia ja palkkio lapselle syntyy tehdystä työstä ja oppimisen ilosta. Ulkoiset palkkiot saattavat aiheuttaa haittaa lapsen sisäisen motivaation kehittymiselle. (Montessori 1912.)

Päiväkodissa Montessoriryhmä koostuu yleensä 3-6-vuotiaista tytöistä ja pojista (Suortti 2008). Osana opetusmenetelmään kuuluu myös ryhmän koostuminen eri-ikäisistä lapsista. Vuorovaikutussuhteet ovat merkittäviä lapsen kehitykselle (Kettunen 2010; Suortti 2008). Ryhmän koostumuksen hyötynä nuoremmat lapset näkevät vanhempien lasten esimerkin ja vanhemmat lapset puolestaan oppivat auttamaan sekä huomioimaan nuorempiaan. (Montessori 1912.) Kettunen (2010) toteaa tutkimuksessaan Montessori-pedagogiikkaa käytettävän Suomessa päiväkoti- ja alakouluikäisille lapsille. Kettusen (2010) mielestä sitä ei kannata rajata yksistään pienemmille lapsille, vaikka Maria Montessori ei ehtinytkään täysin paneutua yli 12-vuotiaiden opettamiseen. Montessoripedagogiikkaan tottuneet lapset kaipaavat jo omaksuttua opetusmenetelmää yläluokilla. (Kettunen 2010.)

Lattu (2003) kritisoi tutkimuksessaan Montessori-pedagogiikan puolestapuhujia, jotka ovat haluttomia muuttamaan ja kehittämään Montessori-opetusta millään lailla. Latun (2003) mielestä myös Montessori-pedagogiikan käyttöön liittyviä puolusteluja, muun muassa kustannussäästöjä, perustellaan huonosti. Montes-

sori-pedagogiikan perusteena olevat kustannussäästöt eivät ole vakuuttavia pedagogiikan kannalta, perusteet tulisi löytyä muulla tavoin. (Lattu 2003.) Suortti (2008) tuli tutkimuksessaan siihen tulokseen, että Montessori-pedagogiikasta voisi ottaa mallia ja ideoita tavalliseen opetukseen. Hänen mielestään Montessori-pedagogiikkaan kehitetyt välineet sopivat kaikkeen lasten opetukseen ja lasten valinnan mahdollisuuksia sekä ryhmätyöskentelyä voisi lisätä vielä nykyistäkin enemmän. (Suortti 2008.)

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS, TAVOITE JA TUTKIMUSONGELMA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia lasten tyytyväisyyttä omaan hoitoonsa Montessori-päiväkotä Aurinkoleijonassa. Tavoitteena on kehittää päiväkotä Aurinkoleijonan toimintaa. Tutkimuksen tarkoituksesta voidaan johtaa seuraava tutkimusongelma:

Millainen on lasten kokemus saamastaan päivähoitosta Montessori-päiväkotä Aurinkoleijonassa?

6 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN SUORITTAMINEN

Verkonkutoja-hankkeen tarkoituksena on hyvinvointialan toiminnan kehittämisen yritysten, kuntien, koulutusorganisaatioiden ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä. Hankkeessa pyritään luomaan hyvinvointialan toimijoiden verkosto sekä kehittämään niiden yhteistyötä ja luomaan asiakaspalautteen keruu- ja käsittelymalli. Laadunkehitys kohdistuu vanhusten-, mielenterveyskuntoutujien-, lasten päivähoito- ja lastensuojelupalveluihin. Työtä rahoittavat ESR:n (Euroopan sosiaalirahasto) lisäksi myös kunnat ja yksityinen sektori (Verkonkutoja 2009). Lasten mielipiteiden kuuleminen ja vaikutusmahdollisuuksien huomiointi on erittäin tärkeää, sillä lasten hyvinvointi heijastuu koko yhteiskuntaan (Pyökkinen 2009).

Tämä opinnäytetyö on hankkeessa osana lasten päivähoiton laadunkehitystä, liitteenä toimeksiantosopimus (Liite 2). Tutkimus on tehty kertaalleen Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonan Salon yksikössä Mari Kylä-Utsuri-Virtasen (2009) toimesta ja nyt mukana ovat sekä Salon että Halikon yksikkö.

Lähdemateriaaliksi on haettu väitöskirjoja, pro gradu-töitä, lakeja ja säädöksiä. Hakukoneina on käytetty Medic, Doria, Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto, Ebsco-Host, Google. Hakusanoina käytettiin opinnäytetyön keskeisiä käsitteitä, muun muassa päivähoiton laatu, lapsen näkökulma, lapsen osallisuus, kasvatuskumppanuus, varhaiskasvatus, lapsilähtöisyys, leikki-ikäinen lapsi, Montessori, lapsen tutkiminen. Materiaaliksi löydettiin pro gradu -tutkielmia, väitöskirjoja, lakeja ja säädöksiä, sekä Lapsiasiainvaltuutetun toimiston julkaisuja. Monessa tutkimuksessa pidettiin lähtökohtana lapsen oikeuksien sopimusta, jonka mukaan lapsella on oikeus ilmaista toiveitaan ja näkemyksiään itseään koskevissa asioissa. Tutkimuksissa oli kiinnitetty eri tavoin huomiota lapsen osallisu-

teen, kuulemiseen ja vaikuttamiseen. Tutkimuksia ja tiedon keruuta oli tehty monin eri metodein. Löydetyistä materiaalista rajattiin pois kaikki ulkomaiset tutkimukset kulttuuri- ja maakohtaisten erojen vuoksi, sekä kaikki tutkimukset, jotka käsittelevät erityisryhmiä tai sairaita lapsia. Lähdemateriaalina käytettiin enintään kymmenen vuotta vanhaa tutkimustietoa. Materiaalina käytetään vain tutkimuksia, jotka kohdistuvat varhaiskasvatusikäisiin lapsiin.

Terveen viisivuotiaan lapsen kehitysvaiheessa lapsen kyky pitkäjänteiseen toimintaan on jo melko hyvä. Hän jaksaa keskittyä erilaisiin tehtäviin jo vähintään noin 25–30 minuutiksi. Lapsella on jo kyky sopimusten tekoon, hän kykenee ottamaan vastaan toimintaohjeita ja hän osaa arvioida omaa käyttäytymistään. Hän kykenee suunnittelemaan leikkejä muiden kanssa yhdessä ja jakamaan tehtäviä sekä osaa jo joustaakin. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004.) Viisivuotiaan kielen kehitys mahdollistaa jo paremman vuorovaikutuksen ja toiminta on sosiaalisempaa. Hänellä alkaa kehittyä kyky huomioida muita ja asioita heidän kannaltaan. Lapsen kognitiivinen kehitys mahdollistaa esimerkiksi tiedon vastaanottamisen, muokkaamisen ja ongelmanratkaisukyvyyn. Viisivuotiaan kehitys tukee jo erilaisia sääntöleikkejä ja pelejä. Lapsen hienomotoriikka on kehittynyt ja riittää lautapelin peluuseen. (Tuomisto 2003.) Lapsen ollessa kiinnostunut siitä mitä hän tekee ja missä hän on osallisena, hän keskittyy täydellisesti toimintaansa sekä ratkaisee samalla mahdollisia ongelmia. Pienemmillä lapsilla käsitteellinen ajattelu ja tarkkaavaisuuden kesto ovat vielä vähäiset, eivätkä välttämättä riittäisi vielä tämän pelin peluuseen. (Hildén ja Merikoski 2006.)

Tässä opinnäytetyössä kerättiin päiväkotia Aurinkoleijonan lasten mielipiteitä saamansa hoidon laadusta päiväkodissa pelin (Liite 3) avulla. Lasten laatupelin pelaamiseen katsottiin riittävän hyvin viisivuotiaan lapsen kehitystason. Pelin pelaaminen ei välttämättä vaadi lapselta laskutaitoa, tärkeämpää pelaamisessa on jaksaa keskittyä ja ottaa ohjeita vastaan sekä noudattaa pelin sääntöjä. Mui-

den pelaajien huomioon ottaminen sekä oman vuoron odottaminen ovat pelissä myös tärkeitä ja pienemmille lapsille haasteellista. Hienomotoriikan pitää olla sen verran kehittyntä, että arpakuution heittäminen ja oman pelinappulan kuljetus pelilaudalla muiden nappuloiden joukossa onnistuu ilman suurempia sekaannuksia.

Tutkimusmetodeja kehitetään ja on kehitetty erityisesti lasten tutkimista varten, sillä lasten tutkiminen on jo jonkin aikaa kovasti lisääntynyt ja sen merkitys korostunut (Kiili 2006). Tässä opinnäytetyössä käytettävä lasten peli ja sen kysymykset (Liite 4) pohjautuvat Verkonkutojahankkeessa vanhemmille modifioituun SERVQUAL- pohjaiseen mittariin. Pohjana on myös käytetty Stakesin laatupeliä.

SERVQUAL on Parasuramanin, Zeithamlin ja Berryn (1988) kehittämä palvelun laadun mittari. SERVQUAL-mittari on käytetyimpiä palvelun laadun tutkimiseen käytettyjä mittareita ja se on empiirisesti hyvin tutkittu. Mittari perustuu viiteen palvelun laadun osa-alueeseen (aineellisuus, luotettavuus, palveluhalukkuus, vakuuttavuus ja empatia) ja ajatukseen palvelun laadusta asiakkaan odotusten ja kokemusten välisenä suhteena. (Parasuraman ym. 1993.) Stakesin Laatupeli on alun perin kehitetty Hollannissa ja sen tarkoitus on auttaa asiakaspalautteen keruussa hoito- ja sosiaalialalla. Pelillä saadaan kerättyä palautetta toiminnan laadun eri puolista asiakkaiden tyytyväisyyden selvittämiseksi ja laadun kehittämiseksi. (THL 2009.) Aineiston keruussa käytetyn pelin on Kylä-Utsuri-Virtanen (2009) modifioinut päiväkotilapsille sopivaksi ja tässä opinnäytetyössä tätä mittaria on kehitetty eteenpäin.

Mittarina käytetyn pelin osa-alueet on nimetty seuraavasti: Palvelun fyysiset ja aineelliset olosuhteet, Luotettavuus (kyky suorittaa palvelu luotettavasti ja varmasti), Vastaavuus (palvelujen sisältö suhteessa asiakkaiden tarpeisiin), Var-

muus, vakuuttavuus (henkilöstön ammattitaito, kyky herättää luottamusta), Empatia (välittäminen, huolehtiminen asiakkaista yksilöinä), Kasvatustyö. Jokaisessa osa-alueessa on neljä kysymystä. Kysymyksiin vastataan hymy- ja surunaamakorteilla (Liite 5). Lisäksi lapsella on mahdollisuus perustella vastauksensa. Trivial Pursuit tyyppisellä pelilaudalla edetään noppaa heittämällä ja vastaamalla vastaan tuleviin kysymyksiin. Peliä jatketaan niin kauan, että jokainen pelaaja on päässyt pelin loppuun ja vastannut kaikkiin kysymyksiin. Pelissä ei ole voittajaa, mutta kaikki pelaavat lapset saavat pienen muiston pelistään.

Kehittämistyöryhmän kokous pidettiin marraskuussa 2010 Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonan Halikon yksikössä. Kokouksen tarkoituksena oli päiväkodin mittarin kehittäminen. Kokouksen pohjalta lasten mittariin tehtiin muutoksia. Kokouksessa käytiin läpi pelin kysymykset osa-alueittain. Muutamaa kysymystä päätettiin muokkaamaan paremmin Montessori-päiväkotiin sopiviksi. Pelin Empatia-osion kysymys ”Voitko itse päättää, mitä teet päiväkodissa?” korvattiin kysymyksellä ”Voitko itse valita, mitä teet päiväkodissa?”. Pelin Kasvatustyö-osion kysymys ”Tykkäätkö musiikkipiiristä?” korvattiin kysymyksellä ”Tykkäätkö musiikkihetkestä päiväkodissa?”, koska Salon yksikössä ei ole varsinaista musiikkipiiriä, mutta kuitenkin heillä on säännöllisesti musiikkihetkiä lapsille. Kokouksessa esiteltiin kehittämistyöryhmän jäsenille tutkimusta varten kehitetty vanhempien saatekirje ja lupalomake (Liite 6). Saatekirje sisälsi tietoa tutkimuksesta ja siihen osallistumisesta. Päiväkodin henkilökunnan mielestä saatekirjeen informaatio oli riittävää ja selkeä. Myös lupalomakkeen palautuspäivämäärä oli heidän mielestään sopiva. Kokouksessa käytiin läpi suunnitelma lasten peluuttamisen käytännön toteutuksesta.

Mittaria testattiin peluuttamalla neljää lasta. Pelin säännöt lasten oli helppo ymmärtää ja hymy- ja surunaama-korttien käyttö vastaamiseen kävi luontevasti. Testipeliä pelaavista lapsista jokainen oli ollut päiväkodissa ja kysymyksiin vastaaminen oli sujuvaa. Peliäika tuntui kohtuulliselta huomioiden lasten keskitty-

miskyvyn. Pelitilanteessa todettiin toimivaksi menetelmäksi se, että toinen pelaa lasten kanssa ja toinen kirjaa vastaukset ja huomiot. Pelitilanteessa lasten kanssa pelaavan oli hyvä saada keskittyä peliin ja saada pelistä siten sujuva. Toinen sen sijaan kirjasi vain vastaukset ja huomiot, eikä hänen tarvinnut keskittyä itse pelin kulkuun. Pelin vastausten ja huomioiden kirjaamiseen kehitettiin lomake (Liite 7), johon vastaukset oli helppo ja nopea kirjoittaa. Neljän lapsen kanssa pelaamiseen kului aikaa noin tunti.

Tutkimuslupa (Liite 8) opinnäytetyölle saatiin marraskuussa 2010. Aineiston keruusta sovittiin Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonan yksiköiden henkilökunnan kanssa. Samalla sovittiin peluutusten ajankohdista. Päiväkotien 5-6-vuotiaiden lasten lukumääräksi varmistui 24 lasta, 12 lasta kummassakin yksikössä. Lapset päädyttiin jakamaan neljän hengen ryhmiin. Varsinaisesta ryhmäjaosta vastasi päiväkodin henkilökunta, sillä siihen vaikuttivat muun muassa lasten hoitoajat. Myös alustavaa peluutusaikataulua katsottiin. Yhden pelin arviointiin kestävän noin tunnin verran.

Lasten peluuttaminen ja tiedon kerääminen Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonassa tapahtui marras- joulukuussa 2010. Päiväkodin henkilökunta jakoi lasten vanhemmille saatekirjeen, jolla varmistettiin lapsen lupa osallistua tutkimukseen. Lupalomakkeista palautui 24 kappaletta ja 23 antoi suostumuksensa tutkimukseen. Lasten kanssa pelattiin heidän omissa yksiköissään ja mukana olivat molemmat tutkimukseen osallistuvat, toinen pelasi ja toinen kirjasi tiedot. Lasten peluutus aloitettiin Salon yksikössä marraskuun 2010 lopulla. Peluuttaminen sujui hyvin suunnitelmien mukaan ja lapset olivat kiinnostuneina mukana tilanteessa. Lapset tuntuivat hyvin ymmärtävän kysymykset ja vain muutaman kerran niitä tarkennettiin. Hymy/surunaama korteilla vastaaminen sujui lapsilta hyvin. Yhden pelin kulkuun oli varattu aikaa tunti ja käytännössä itse pelaamiseen aikaa kului noin 45 minuuttia. Peli aika tuntui olevan sopiva, sillä lähes

kaikki lapset jaksoivat keskittyä koko pelin ajan. Tietojen ja huomioiden kirjaaminen onnistui hyvin pelin edetessä.

Tutkimusaineisto ei vielä sellaisenaan tarjoa ratkaisuja tutkimuskysymyksiin. Laadullisen tutkimuksen aineiston analyysiin ei voida esittää yleispätevää kaavaa tai mallia. Selkeät ja huolella määritellyt tutkimuskysymykset toimivat suuntaviittoina analyysissä. Analyysi voi olla sisällöllisen aineksen luokittelemista ja ryhmittelemistä esimerkiksi eri aiheiden ja ryhmien perusteella. Ryhmittelyssä ollaan kiinnostuneita siitä, mitä kustakin osa-alueesta on sanottu ja mitä tietoa siitä koostuu. Tavoitteena on kyetä sen avulla löytämään ja esittämään tutkittavasta aiheesta olennaista ja keskeistä. (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006.) Pelistä saadut tiedot analysoitiin järjestelemällä ne kuuteen eri osa-alueeseen ja kunkin osa-alueen sisällä tiedot jaoteltiin vielä neljään eri kysymykseen. Aineisto on helpommin analysoitavissa ryhmittelyn jälkeen. Tulokset käsiteltiin asiakasraadissa kevään 2011 aikana. Valmis työ esitetään toukuussa 2011.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Montessori-päiväkori Aurinkoleijonan lapsista 11 oli Halikon yksiköstä ja 12 Salon yksiköstä. Esikouluikäisiä oli 12, joista 5 Halikosta ja 7 Salosta. Viisivuotiaita oli 11, joista 6 Halikosta ja 5 Salosta.

Taulukkoon yksi on koottu lasten mielipiteitä päiväkodin fyysisistä ja aineellisista ominaisuuksista.

Taulukko 1. Lasten mielipiteitä päiväkodin fyysisistä ja aineellisista ominaisuuksista.

		
Onko päiväkodin leluilla kiva leikkiä? => <i>"No ku niil on kiva leikkiä"</i>	22	1
Tykkäätkö leikkiä päiväkodin pihalla? => <i>"Siks ku siellä on niin hauskaa ja voi leikkiä niillä kotitavaroilla mitä on ollu kodissa", "Koska siäl saa leikkiä sellasta mitä sisäl ei saa, vaiks juosta tai kaivaa kuoppaa", "Semmottiin ku saa leikkii kaverin kaa"</i>	23	-
Ovatko päiväkodin sisätilat mukavat? =(<i>"Ku tääl on kuuma", "Ne on liian ahtaat"</i>	21	2
Saatko olla myös yksin päiväkodissa, jos haluat? =(<i>"Kukaan ei saa olla" "Ei koskaan!", "Jos ovi on lukittu, ni ei pääse" Aikuinen: "Ni semmoseen paikkaan mihin haluais mennä yksin, vai?" "Nii", "Ku on niin paljon lapsia"</i>	5	18

Lasten (f=22) mielestä päiväkodin leluilla oli kiva leikkiä, samoin kuin päiväkodin pihalla (f=23). Sisätiloja pidettiin mukavina (f=21), surunaaman antaneiden lasten (f=2) mielestä kuitenkin sisällä oli joskus kuuma ja ahdas. Eniten surunaa-vastauksia (f=18) sai kysymys mahdollisuudesta olla yksin päiväkodissa halutessaan: vain viisi lasta (f=5) oli sitä mieltä, että heillä olisi mahdollisuus tähän.

Taulukkoon kaksi on koottu lasten mielipiteitä päivähoidon luotettavuudesta.

Taulukko 2. Lasten kokemus päivähoiton luotettavuudesta.

Onko päiväkodissa mukavaa olla?	21	2
<p>=) <i>"Sit ku saa tehdä tehtäviä aika rauhassa"</i></p> <p>=(<i>"Siks ku pitää aina tehdä tehtäviä!"</i></p>		
Tykkäätkö tulla päiväkotiin?	15	8
<p>=) <i>"Mä tykkään herätä, ku mun pappaki herää!"</i></p> <p>=(<i>"Ku on heränny just aamulla, eikä jaksu tulla" "Ei, koska täytyy herätä niin aikasin", "Mä en tykkää aina siks, ku mä oon joskus aika väsyny" (Nii et sais aamul nukkuu?) "Nii, mut ku äitil ja isil alkaa kahdeksalta työt", "Mä haluaisin vaan jäädä kotiin"</i></p>		
Pitävätkö päiväkodin aikuiset lupauksensa?	17	6
<p>=(<i>"Jos ne lupaa auttaa kaulahuivin sitomisessa, ni sit ku ne auttaa jotain muuta, ni sit ne unohtaa auttaa mua" → "No se nyt on päivänselvää, ku tääl on niin paljon lapsia", "Siks, ku joskus ne lupaa, et ne vaiks pelaa, ja sit voi aika loppuu vaiks leikkihetkellä"</i></p>		
Kertovatko aikuiset sinulle päiväkodin ohjelmasta?	18	5
<p>=) <i>"Ja on vähän tylsä tietää kaikkea"</i></p> <p>=(<i>"Piirissä kyllä vähän kerrotaan, mut ei ihan kaikkea", "Ei ne aina lue, mitä on ohjelmassa" (lapsi ei ole joka päivä hoidossa)</i></p>		

Miltei kaikki lapset (f=21) olivat sitä mieltä, että päiväkodissa oli mukava olla. Päiväkotiin tuleminen ei sen sijaan aina ollut mukavaa, koska silloin piti herätä niin aikaisin ja tämän monet lapset (f=8) kokivat rankkana. Joidenkin lasten (f=6) mielestä päiväkodin aikuiset eivät aina pitäneet lupauksiaan, sillä joskus

nämä unohtivat, mitä olivat luvanneet. Tämän koettiin liittyvän myös aikuisten kiireeseen. Pääosin lapset (f=18) olivat sitä mieltä, että heille oli kerrottu päiväkodin ohjelmasta.

Taulukkoon kolme on koottu lasten kokemuksia päivähoiton vastaavuudesta heidän tarpeisiinsa.

Taulukko 3. Lasten kokemus päivähoiton vastaavuudesta heidän tarpeisiinsa.

Saatko tehdä päiväkodissa sitä, mikä sinua kiinnostaa?	19	4
<i>=("Ei saa aina mennä sinne, minne kiinnostaa", "No jos mä olisin vaiks viis vuotta, ni mä en sais tehdä eskarilaisten tehtäviä. Tai kattoo aikuisten kansioita"</i>		
Onko sinulla päiväkodissa tekemistä?	17	6
<i>=("Mul ei oo aina tekemistä, ei löydy", "Yleensä mä pyörin ja mietiskelen. Siin kestää aika kauan. Ei oikeen osaa valkata"</i>		
Tykkäätkö tehdä päiväkodin tehtäviä?	19	4
<i>=) "No joopa joo!"</i>		
<i>=("Siks ku niitä täytyy tehdä melkeen koko päivän, siksi", "Mä en tykkää äikän tehtävistä"</i>		
Saatko aina apua päiväkodissa, kun tarvitset?	21	2
<i>=) "Eskarit joskus auttaa, jos on vaikea tehtävä"</i>		
<i>=("Aina aikuiset ei ehdi"</i>		

Suurin osa lapsista (f=19) sai mielestään tehdä päiväkodissa heitä kiinnostavia asioita. Tekemistäkin löytyi (f=17), joskus tosin tuntui vaikealta valita (f=6), kun mahdollisuuksia oli niin monia. Päiväkodin tehtävät olivat useimmiten mieluisia (f=19). Joskus jotkut tehtävät kuitenkin koettiin vaikeiksi (f=4), eivätkä ne siksi olleet niin kivoja. Apua lapset (f=21) kokivat useimmiten saavansa sitä tarvitessaan sekä aikuisilta, että muilta lapsilta.

Taulukkoon neljä on koottu lasten kokemuksia henkilöstön ammattitaidosta ja kyvystä herättää luottamusta.

Taulukko 4. Lasten kokemus henkilöstön ammattitaidosta ja kyvystä herättää luottamusta.

		
Luotatko päiväkodin aikuisiin?	23	-
Ovatko päiväkodin aikuiset ystävällisiä?	21	2
Ovatko päiväkodin aikuiset hyviä hoitamaan lapsia?	21	2
=) "No on tietysti"		
=("Ei tuu mieleen kui"		
Onko päiväkodin aikuisilla aikaa sinulle?	14	9
=("Ei ne yleensä ehdi auttaa..."		

Kaikki lapset (f=23) vastasivat luottavansa päiväkodin aikuisiin. Päiväkodin aikuisia pidettiin myös ystävällisinä (f=21) ja hyvinä hoitamaan lapsia (f=21), muutamaa surunaama-vastausta lukuun ottamatta. Surunaamalla vastanneet (f=2)

eivät kuitenkaan osanneet perustella kantaansa. Huomattavan moni (f=9) oli sitä mieltä, ettei päiväkodin aikuisilla oikein ollut aikaa lapsille.

Taulukkoon viisi on koottu lasten kokemuksia siitä, miten heistä välitetään ja huolehditaan yksilöinä päiväkodissa.

Taulukko 5. Lasten kokemus siitä, miten heistä välitetään ja huolehditaan yksilöinä päiväkodissa.

Voitko itse valita, mitä teet päiväkodissa?	20	3
<i>=("No kun mä en voi valita, et mä meen askartelemaan, ku on leikkivuoro."</i>		
Lohduttaako aikuinen sinua, jos sinulla on paha mieli päiväkodissa?	20	3
<i>=) "Tottakai!", "Ku joku satuttaa vaiks jotain, ni ei oo hyvä jos ei kerro aikuiselle, jää mököttää. Ni sit aikuinen voi lohduttaa..."</i>		
<i>=("Ei ne oikeen, ku ei ne kerkii..."</i>		
Tykkäävätkö päiväkodin aikuiset sinusta?	21	2
<i>=("Koska ne pauhaa kaikille"</i>		
Onko sinulla turvallista olla päiväkodissa?	22	1
<i>=("Ku ei tääl oo mitään panssareita.", "Mä pelkään käärmeitä."</i>		

Useimpien lasten (f=20) mielestä päiväkodissa sai valita, mitä tekee. Muutaman (f=3) mielestä näin ei ollut. Osaltaan tämä johtui siitä, että päiväkodissa tietyt

hetket on sovittu käytettäväksi tietyllä tavalla, vaikka leikkien, askarrellen tai musisoiden, eikä tällöin tekemistä voinut valita muilta osa-alueilta. Yleensä lapset (f=20) tunsivat saavansa tarvittaessa lohdutusta. Jotkut (f=3) kuitenkin kokivat, että aikuiset eivät kiireiltään kerkiä lohduttamaan. Suurin osa lapsista (f=21) koki päiväkodin aikuisten pitävän heistä. Päiväkoti koettiin myös turvalliseksi paikaksi (f=22).

Taulukkoon kuusi on koottu lasten kokemuksia päiväkodin kasvatuksellisista toiminnoista.

Taulukko 6. Lasten kokemus päiväkodin kasvatuksellisista toiminnoista.

Onko päiväkodin ruoka hyvää?	22	1
<p>=) <i>"Siks ku mä tykkään makaroonilaatikosta ja maksalaatikosta!"</i> =(<i>"Välillä hyvää, välillä pahaa..."</i></p>		
Tykkäätkö askartelusta päiväkodissa?	23	-
<p>=) <i>"Koska sit voi koristella melkeen koko huoneen", "Niin eilenki yks askarteli kaikkii hienoi miekkoja ja sellasia", "Tykkään niinku kotonakin!", "Viimevuonna mä en vielä tykänny...", "Koska mä askartelin just äsken!"</i></p>		
Tykkäätkö musiikkihetkistä päiväkodissa?	17	6
<p>=) <i>"No ku ne on niin pitkiä."</i></p> <p>=) <i>"Sit mä opin vaan enemmän ja enemmän laulaa", "Mä yleensä laulan kovaa", "Ku saa laulaa!"</i></p>		
Tykkäätkö jumpasta päiväkodissa?	20	3
<p>=) <i>"Me ei kyl jumpata tääl, vaan Mariankoululla", "Se on kivaa, kerran oli Vauhtivarvas-rata!" "Kerran oli roskien heittäjä ja popkornisade" "Joskus mä en tykkää", "Me mennään Salon seurakuntatalon takaovesta"</i></p> <p>=) <i>"No ku mä en tykkää, ku siäl on se loppurentoutus ja se kestää niin kauan"</i></p>		

Lähes kaikki lapset (f=22) pitivät päiväkodin ruokaa hyvänä. Askartelu oli kivaa kaikkien (f=23) mielestä. Musiikkihetkestä eivät aivan kaikki (f=6) pitäneet, syyksi kerrottiin muun muassa se, että musiikkihetket koettiin liian pitkeiksi. Myös jumpasta pidettiin kovasti (f=20). Siinäkin muutaman (f=3) surunaaman syynä mainittiin loppurentoutus, joka tuntui liian pitkältä.

8 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Tutkimuksen teossa tulee aina pyrkiä välttämään virheiden syntymistä. Siitä huolimatta tulosten luotettavuus ja pätevyys vaihtelevat. Sen vuoksi kaikissa tutkimuksissa tuleekin aina arvioida tehdyn tutkimuksen luotettavuutta ja eettisyyttä. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara 2009, 216-217; Tuomi ja Sarajärvi 2009, 134.) Luotettavuuden arviointiin voidaan käyttää monia mittaus- ja tutkimustapoja. Tutkimuksen toistettavuus eli reliabelius lisää tutkimuksen luotettavuutta. Silloin osoitetaan, ettei tutkimus ole antanut sattumanvaraisia vastauksia. Tutkimuksen pätevyys eli validius toteutuu kun mittari mittaa sitä, mitä on tarkoituskin tutkimuksessa mitata. (Hirsjärvi ym. 2009, 216-217.)

Päiväkodin kehittämistyöryhmän kokouksessa lasten mittarina toimivan pelin kysymyksiä muokattiin vielä paremmin molempiin yksiköihin sopivaksi. Muokkauksella kysymykset saatiin selkeämmiksi ja päiväkodin molempiin yksiköihin sopiviksi. Mittarin käyttöä testattiin neljälle päiväkodin ulkopuoliselle lapselle ennen tutkimuksen peluutuksia. Testipelissä tutkimuksen tekijöille tuli selväksi pelin kulku ja peluuttajan rooli. Testipeluutuksen yhteydessä kehittyi vastauslomake, johon oli helppo ja selkeä kerätä vastaukset sekä lasten kommentit. Tutkimus on hyvin toistettavissa. Mittari itsessään on luotettava ja pätevä, eikä vaikuta tutkimuksesta saatuihin tuloksiin. Tuloksiin vaikuttavat tietenkin tutkittavien mielipiteiden mahdolliset muutokset.

Tutkimukseen käytettävä mittari tai menetelmä ei aina välttämättä toimikaan niin kuin on ajateltu. Haastattelussa vastaaja saattaa ymmärtää kysymyksen erilailla kuin kysymyksen asettelija. Haastattelija saattaa ymmärtää vastauksen erilailla, kun vastaaja vastausta antaessaan. Laadullisen tutkimuksen ydinasioita ovat henkilöiden, paikkojen ja tapahtumien kuvaus. Riittävän kuvauksen perusteella

voidaan arvioida mitä tutkimuksessa on tehty ja miten on päädytty saatuihin tuloksiin. (Hirsjärvi ym. 2009, 216-217.)

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavat kysymysten ymmärrettävyys ja selkeys. Kysymyksissä käytetyt päiväkodin toimintaan liittyvät termit ja asiat olivat tutkimukseen osallistuneille lapsille tuttuja. Lapset ymmärsivät hyvin kysymykset ja heille tuntui olevan selvää mistä asiasta on kysymys. Muutaman kerran kysymystä selvennettiin, mutta yleisesti ottaen lapset tuntuivat käsittävän kysymykset hyvin. Lapset vastasivat kysymyksiin hymy- ja surunaamakorteilla, jolloin vastausten väärinymmärrys oli epätodennäköistä. Korteilla vastaamisen lisäksi lapsilla oli mahdollisuus perustella vastaustaan, mikä osaltaan lisäsi vastauksen luotettavuutta. Lapsen perustellessa vastauksensa hän myös osoittaa ymmärtäneensä kysymyksen. Tutkimuksen empiirinen suorittaminen osiossa on kuvailtu yksityiskohtaisesti aineiston keruu ja pelin kulku.

Tutkimusmetodien kirjo on lapsitutkimuksissa erittäin laaja (Kiili 2006; Koivula 2010). Lapsia tutkittaessa aineistonkeruumenetelminä on perinteisesti käytetty havainnointia, huomioiden kirjaamista, videointia ja äänitystä, sekä näiden yhdistelmiä. Erityisesti havainnointi, joka vaatii tutkijan läsnäoloa, saattoi vaikuttaa lasten käytökseen. Tämä ilmeni esimerkiksi lasten kyselynä ja ihmettelynä tutkijan tekemisiä kohtaan. Vaikka videointi ei välttämättä vaatinut tutkijan läsnäoloa, huomattiin lasten reagoivan videokameran läsnäoloon esimerkiksi siirtymällä leikkimään kameran ulottumattomiin. (Koivula 2010.) Myös haastattelua erilaisin strukturoiduin tai puolistrukturoiduin kysymyksin on käytetty yleisesti (Kiili 2006; Lahtinen 2007). Oli aineistonkeruumenetelmä mikä tahansa, tulisi lapsia tutkittaessa kuitenkin aina muistaa, että tutkimustilanteessa haastattelija vaikuttaa aina lapsiin läsnäolollaan ja persoonallaan. Tämän lisäksi myös ympäristö heijastuu haastattelijasta. Lisäksi lapset ovat usein tottuneet siihen, että aikuiset käyttävät valta-asemaansa, eikä lasten mielipiteillä juurikaan ole merkitystä käytännössä. Tämä voi häiritä lasten motivaatiota vastata kysymyksiin

totuudenmukaisesti ja ajatuksella. (Koivula 2010.) Tällaisissa tilanteissa luottamussuhde lapsen ja aikuisen välillä on tärkeässä osassa (Kiili 2006; Lahtinen 2007). Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on olennaista huomioida tutkijan puolueettomuusnäkökanta (Tuomi ja Sarajärvi 2009, 136).

Tutkimuksen mittarina toimiva peli kysymyksineen soveltui hyvin aineiston keruuseen. Lasten huomio kiinnittyi itse pelaamiseen ja vastausten kirjaaminen tapahtui sivussa itse pelitilanteesta toisen peluuttajan toimesta. Tällöin lapset eivät huomioineet tai ihmetelleet vastausten kirjaamista. Mari Kylä-Utsuri-Virtanen (2009) koki aiemmin kyseessä olevaa tutkimusta tehdessään lasten vaikuttavan toinen toistensa vastauksiin. Tällä kertaa tutkimuksen pelitilanteissa kyseistä ilmiötä ei sanottavasti tullut esille. Pääosin lapset vastasivat itsenäisesti muiden vastauksista välittämättä. Ennen pelin alkua lapsille täsmennettiin oman mielipiteen olevan oikea vastaus ja että vääriä vastauksia ei ole olemassa. Muutaman kerran pelin aikana asiasta muistutettiin. Kylä-Utsuri-Virtanen (2009) arveli tutkimuksessaan itsensä lasten peluuttajana vaikuttavan myös heidän vastauksiinsa. Lapset olivat hakeneet päiväkodin tutulta aikuiselta hyväksyntää vastaukselleen. Tällä kertaa peluuttajat olivat lapsille vieraita ja tulivat päiväkodin ulkopuolelta, mikä oli tärkeää tutkimuksen luotettavuuden kannalta. Tämän tutkimuksen tekijöillä ei ollut mitään siteitä Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonaan. Kumpikaan ei ole työskennellyt ja kummankaan lapset eivät ole olleet hoidossa kyseisessä päiväkodissa. Tutkimustilanteen olosuhteet itsessään saattavat vaikuttaa tutkittavien vastauksiin. Pelitilanteet tapahtuivat rauhallisessa huoneessa, erillään päiväkodin muusta ryhmästä.

Tutkimuksen eettiset kysymykset voidaan jakaa karkeasti kahteen luokkaan: tiedonhankintaa ja tutkittavien suojaa koskeviin normeihin ja tutkijan vastuuseen tulosten esittämisestä. (Hirsjärvi ym. 2009, 216-217.) Tutkimuksen tutkimusongelma ohjaa aineistonkeruun menetelmää ja ihmisiä tutkittaessa aineiston luotettavuuden ja eettisyyden perusta on tutkittavien yhteistyöhalu. Tutkittavien

ihmisten oikeuksiin ja kohteluun on kiinnitettävä huomiota, näistä säädetään monissa eettisissä koodeissa ja tutkimustoimintaa koskevissa laeissa. Lähtökohtana on, että tutkittavia ihmisiä kohdellaan rehellisesti ja kunnioittavasti. (Leino-Kilpi ja Välimäki 2009, 367.) Tutkimuksiin osallistuvilta on saatava suostumus osallistumisesta tutkimukseen. Lisäksi heitä on informoitava itse tutkimuksesta ja heidän oikeuksistaan osallistuessaan tutkimukseen. (Leino-Kilpi ja Välimäki 2009, 367; Tuomi ja Sarajärvi 2009, 162.) Suomen lainsäädännössä ei ole yleispätevää ohjetta siitä, kuka voi päättää lapsen osallistumisesta tutkimukseen. Käytännössä sen on katsottu kuuluvan huoltajan tehtäviin muiden, lain mukaan huoltajan päätettävissä olevien, asioiden tavoin. Tämä siis tarkoittaa sitä, että alle 18-vuotiaan tutkimiseen tarvitaan huoltajan suostumus. On kuitenkin epäselvää, miten suostumus tulisi hankkia. Yleensä riittää, että vanhempia tai muita huoltajia on informoitu etukäteen tutkimuksesta, jolloin he voivat halutessaan kieltää lapsen osallistumisen. Lisäksi tarvitaan vielä lapsen oma suostumus, joka on johdettavista lapselle perustuslain mukaan kuuluvasta itsemääräämisoikeudesta. Tällöin lapsen tulee itse ymmärtää, mistä asiassa on kyse. Lapsen omalla mielipiteellä ei kuitenkaan käytännössä ole enää merkitystä, jos huoltaja suhtautuu asiaan kielteisesti. (Nieminen 2010; Lagström 2010.) Tutkimusaineiston keräämisessä on huomioitava anonyymiuden takaaminen, luotamuksellisuus ja aineiston asianmukainen tallentaminen (Hirsjärvi ym. 2009, 26; Leino-Kilpi ja Välimäki 2009, 367). Tutkimuksen tekoon on saatava suostumus myös lapsen etua valvoilta ammattilaisilta ja tutkimuspaikan valvoilta tahoilta (Kallio 2010).

Tutkimukseen valikoituneiden lasten vanhemmista kaikki palauttivat lupalomakkeen. Yhden lapsen vanhemmat kielsivät lapsen osallistumisen tutkimukseen. Vanhemmille suunnatussa saatekirjeessä huoltajia on informoitu tutkimuksesta ja sen toteutuksesta, sekä siitä, mihin kerättävää aineistoa käytetään. Kirjeessä on mainittu, että tutkimustulokset tullaan esittämään anonyymisti ja että tutkittavia ei voida tunnistaa tuloksista. Kirjeessä kävi ilmi myös osallistumisen tutkimukseen olevan vapaaehtoista ja mitä hyötyä tutkimukseen osallistumisesta on,

sekä mitä tietoa he saavat tutkimuksen myötä. Tutkimuksen tekoon on saatu tutkimuslupa Verkonkutoja-hankkeen projektipäällikkö Arja Kulmalalta sekä Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonan toimitusjohtajalta. Kerättävää tietoa käsitellään luottamuksella vain kyseenomaista tutkimusta varten, eikä sitä luovuteta ulkopuolisille. Lapset tulivat pelitilanteisiin mielellään mukaan ja jaksoivat keskittyä koko pelin ajan, suostuttelua tai muuta toimintaa vastoin heidän tahtoaan ei käytetty.

Toisten kirjoittamaa tekstiä ei tule plagioida ja lähdekirjallisuuden käytössä tulee huomioida asianmukaisia lähdemerkintöjä (Hirsjärvi ym. 2009, 27). Lähdeaineistoja valittaessa ja tulkittaessa, pitää aineisto arvioida tarkkaan ja pyrkiä kriittisyyteen sitä arvioidessa (Hirsjärvi ym. 2009, 113). Tutkimuksen pätevyyteen on pyritty määrittelemällä tarkka tutkimusongelma ja haettu vastaukset siihen. Tulokset on raportoitu huolellisesti ja vääristelemättä niitä. Aineistonkeruumenettelmä on selvitetty työssä tarkasti. Tutkimuksen kirjallisuuskatsaukseen haettu materiaali oli mahdollisimman tuoretta tutkimustietoa. Korkeaa lähdekritiikkiä pyrittiin pitämään yllä. Yli kymmenen vuotta vanhaa materiaalia ei käytetty ollenkaan, lukuun ottamatta yhtä alkuperäisteosta.

9 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia lasten tyytyväisyyttä omaan hoitoonsa Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonassa. Tavoitteena on kehittää päiväkotia Aurinkoleijonan toimintaa.

Tutkimusmenetelmäksi valittiin pelaaminen. Peli mittarina toimi hyvin ja sitä voidaan soveltaa kartoittamaan lasten tyytyväisyyttä omaan päivähoitoonsa missä tahansa päiväkodissa. Vaikka tässä opinnäytetyössä tutkimus toteutettiin montessori-pedagogiikkaa käyttävässä päiväkodissa, voidaan kysymyksiä käyttää soveltaen myös muissa päiväkodeissa. Se, että toinen peluutti lapsia ja toinen keskittyi kirjaamiseen toimi hyvin ja edesauttoi luontevaa kanssakäymistä lasten kanssa. Se myös lisäsi tutkimuksen luotettavuutta vähentämällä virheellisen kirjaamisen tai huomaamattoman johdattelun riskiä. Myös pelitilanteet pysyivät rauhallisina ja lapset jaksoivat keskittyä hyvin, kun odottamista tuli mahdollisimman vähän ja peli eteni tasaisesti.

Kyselyn luotettavuuden kannalta oli hyvä, että kyselyn tekijät eivät olleet lapsille entuudestaan tuttuja. Lapsella voi olla tarve miellyttää tuttua aikuista vastauksiltaan tai pelko kertoa, jos jokin asia onkin huonosti (Kiili 2006). Tässä opinnäytetyössä tarvittava luottamussuhde lasten kanssa muodostui melko vaivattomasti ja pelin pelaaminen tuntui olevan mieluisaa puuhaa lapsille. Pelin pelaamiseen osallistuneet lapset ymmärsivät pelin kysymykset hyvin ja osasivat antaa vastauksensa hymy- ja surunaamakorteilla. Osa lapsista perusteli vastauksensa spontaanisti, toisilta sitä joutui kysymään. Kaikki eivät myöskään halunneet perustella vastaustaan.

Lasten osallisuuteen ja sen toteutumiseen käytännössä on kiinnitetty yhä enemmän huomiota viimeaikoina. Sitä myös säädellään useiden lakien ja asetusten avulla. Lasten osallisuuden tarkoituksena on nostaa lapset tasavertoisiksi aikuisten rinnalle ja antaa heille mahdollisuus ikätasonsa puitteissa vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. (Lapsiasiavaltuutettu 2009a; Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights 2011; Suomen perustuslaki 1999.)

Lahtisen (2007) mukaan lapselle päivähoidossa tärkeintä ovat kaverit, mielekäs tekeminen ja leikki. Lapset myös toivovat aikuisten olevan iloisia, kilttejä ja että näillä olisi heille enemmän aikaa (Lahtinen 2007). Samat asiat nousivat esiin myös tässä tutkimuksessa. Suurin osa lapsista oli sitä mieltä, ettei päiväkodin aikuisilla ollut aikaa hänelle. Muutama lapsi perusteli aikuisten ajan puutteen johtuvan siitä, että päiväkodissa on niin paljon lapsia.

Kokonaisuudessaan Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonan lapset olivat hoitoonsa varsin tyytyväisiä. Ulkoleikit, askartelu ja päiväkodin leluilla leikkiminen olivat mukavia miltei kaikkien mielestä. Mittarin kaksi osa-aluetta, Palvelun fyysiset ja aineelliset ominaisuudet ja Luotettavuus, menestyivät tutkimuksessa selvästi huonoiten. Molempien osa-alueiden vastauksista 21 oli surunaama-vastauksia. Osa-alueen Palvelun fyysiset ja aineelliset ominaisuudet vastauksista kävi ilmi, että lapset kaipaavat lisää yksityisyyttä päiväkodissa. Lapset kokivat, ettei heillä ollut mahdollisuutta olla päiväkodissa koskaan yksin. Osa-alueen Luotettavuus vastaukset kertovat lasten kokevan, etteivät päiväkodin aikuiset pidä aina lupauksiaan tai kerro lapselle ymmärrettävästi päiväkodin ohjelmasta. Päiväkohtiin tuleminen tuntui myös rankalta aamuisin.

Päiväkodin tilojen suunnittelulla voitaisiin yrittää luoda lapsille paikkoja olla rauhassa, sillä yksityisyys ja rauhoittuminen olisivat erittäin tärkeitä. Suuressa ryh-

mässä olo koko päivän on lapselle erittäin raskasta. Luotettavuus-osa-alueen surunaama-vastausten suuren määrän koettiin johtuvan aikuisten ajanpuutteesta ja kiireestä sekä siitä, että lapsia on ryhmässä niin paljon. Lisäksi päiväkotiin tuloon vaikutti se, että aikainen aamuherääminen ei ollut mukavaa. Aamuisen päiväkotiin tuloa rankkuutta voitaisiin helpottaa lisäämällä henkilökunnan määrää, jotta jokainen lapsi ehdittäisiin vastaanottaa rauhassa. Samoin aikuisten olisi helpompi pitää kiinni lupauksistaan, jos heitä olisi enemmän jakamassa vastuuta ja tehtäviä. Vaikka Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonan henkilöstömäärä on lain mukaan riittävä, on lasta yksilöllisesti huomioivan hoidon järjestäminen mahdotonta näillä henkilöstömäärillä.

Arvioidessaan päivähoiton laatua lapset ovat melko kriittisiä ja pikkutarkkoja. Lapset kiinnittävät aikuista herkemmin huomionsa yksityiskohtiin ja usein ne asiat, jotka ovat lapselle tärkeitä, eivät ole sitä aikuiselle ja päinvastoin. Päiväkotien käytännöt vaihtelivat suuresti ja tämän on todettu vaikuttavan aikuisten käsitykseen hoidon laadusta (Lahtinen 2003). Lapsille tehtävässä kyselytutkimuksessa on huomattava, että lapsen vastaus voi monissa tilanteissa olla sidoksissa senhetkiseen tilanteeseen, kuten leikkiin, tai juuri tapahtuneisiin asioihin, kuten tässä opinnäytetyössä ilmeni. Tämä pätee niin hyvässä kuin pahassakin. Nykyhetken lisäksi lasten mieleen painuvat yleensä sellaiset tilanteet, joissa on tapahtunut jotakin tavallisuudesta poikkeavaa.

Yllättävää oli, miten vähän muiden lasten mielipide vaikutti lasten vastauksiin. Alkujaan oletuksena oli, että muiden mielipide vaikuttaisi vastauksiin merkittävästi, koska Kylä-Utsuri-Virtanen (2009) oli tutkimuksessaan todennut näin käyneen. Tällaista ei kuitenkaan muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta havaittu. Pelin alussa lapsille korostettiin oman mielipiteen oikeellisuutta, sekä sitä, ettei väärää vastausta ole. Tästä myös muistutettiin pelin aikana muutama kertaan, sekä aina, kun havaittiin epäröintiä ja tuen hakemista muiden vastauksis-

ta. Lapsille pyrittiin myös antamaan tarvittava aika ja mietintärauha vastauksen antamishetkellä.

Aiheeseen liittyvää materiaalia oli melko vaikea löytää. Suoraan sairauksien hoitoon, erityislasten tutkimiseen ja erityislasten päivähoiton laatuun liittyvää materiaalia olisi löytynyt paljon. Lisäksi monet lähteet olivat jo niin vanhoja, ettei niitä haluttu käyttää muutamaa alkuperäislähdettä lukuun ottamatta. Tutkimus on hyvin toistettavissa. Toistettavuus kertoo siitä, etteivät saadut tulokset ole sattumanvaraisia, ja kun mittari mittaa sitä, mitä on tarkoitus mitata, voidaan tutkimusta pitää myös pätevänä (Hirsjärvi ym. 2009, 216-217).

Päiväkodeissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota henkilökunnan lukumäärään, sillä suurin osa lasten mainitsemista ongelmista liittyivät tavalla tai toisella siihen, että aikuisia koettiin olevan riittämättömästi. Tämä ongelma on kuitenkin varmasti tiedossa, mutta kustannustehokkuutta arvostava yhteiskunta asettaa lasten hyvinvoinnin toissijaiseksi arvoasteikolla henkilöstökustannuksia laskettaessa. Jatkotutkimusaiheita voisivat olla esimerkiksi henkilökunnan lisäämisen vaikutus lasten kokemuksiin. Vastaavasti voitaisiin tutkia, kuinka paljon lapsimäärää tulisi vähentää henkilökunnan pysyessä samana, jotta lapset kokisivat aikuisia olevan riittävästi.

10LÄHTEET

Aula, M. 2010. Kuntien päätökset ratkaisevat laman haittojen torjunnassa. Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2010. Lapsen oikeudet Suomen esityslistalle. Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisu- ja 2010:2 Saatavissa 1.4.2010 http://www.lapsiasia.fi/c/document_library/get_file?folderId=479644&name=DLFE-11613.pdf.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hildén, S. & Merikoski, H. 2006. Se on nyt mun vuoro! Aikuisen ja lapsen välinen vuorovaikutus puhetta tukevan ja korvaavan kommunikoinnin perustana päiväkodin ryhmätuokioissa. Pro gradu. Helsingin yliopisto. Saatavissa 18.2.2011 http://papunet.net/tietoa/fileadmin/muut/opinnaytteet/sirkku_hilden_hannele_merikoski.pdf.

Kallio, K.P. 2010. Lasten ja nuorten epäsuoraan kohtaamisen etiikka. Teoksessa Lagström, H.; Pösö, T.; Rutanen, N. & Vehkalahti, K. (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Helsinki: Nuorisotutkimusseura ry. Nuorisotutkimusverkosto, 163-187.

Karttunen, M. 2010. Montessoripedagogiikan vaiheet Suomessa. Pro gradu. Tampereen yliopisto. Saatavissa 21.2.2011 <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu04688.pdf>.

Kettunen, P. 2010. Siirtyminen Montessori-luokalta tavalliseen luokkaan -oppilaiden kokemuksia montessoriluokasta, siirtymisestä yläluokille ja yläluokilla opiskelusta. Pro gradu. Tampereen yliopisto. Saatavissa 2.4.2010 <http://tutkielmat.uta.fi/pdf/gradu04748.pdf>.

Kiili, J. 2006. Lasten osallistumisen voimavarat. Tutkimus ipanoiden osallistumisesta. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa 18.2.2011 <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/13311/9513924009.pdf?sequence=1>.

Koivula, M. 2010. Lasten yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppiminen päiväkodissa. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 20.3.2011 <http://dissertations.jyu.fi/studeduc/9789513938925.pdf>.

Korkalainen, P. 2009. Riittämättömyyden tunteesta osaamisen oivallukseen. Ammatillisen asi- antuntijuuden kehittäminen varhaiserityiskasvatuksen toimintaympäristössä. Väitöskirja. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa 20.2.2011 <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/20351/9789513936167.pdf?sequence=1>.

Kronqvist, E-L & Jokimies, J. 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Tuloksia Vaikuta vanhempi-selvityksestä. Raportteja 2008. Helsinki. Stakes. Saatavissa 17.4.2011 <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/raportit/R22-2008-VERKKO.pdf>.

Kylä-Utsuri-Virtanen, M. 2009. Lasten tyytyväisyys päivähoitoon montessoripäiväkoti Aurinkolei- jonassa. Opinnäytetyö. Pirkanmaan ammattikorkeakoulu.

Lagström, H. 2010. Lapset ja nuoret pitkäaikaistutkimuksissa –eettisten kysymysten pohdintaa. Teoksessa Lagström, H.; Pösö, T.; Rutanen, N. & Vehkalahti, K. (toim.) Lasten ja nuorten tutki- muksen etiikka. Helsinki: Nuorisotutkimusseura ry. Nuorisotutkimusverkosto, 118-130.

Lahtinen, J. 2003. ”Mistä on hyvät päiväkodit tehty?” Yleisiä toimintatapoja päiväkodin laaduk- kaan ja innostavan kulttuurin luomisessa. Pro Gradu. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa 29.9.2010 <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18185/G0000623.pdf?sequence=1>.

Lahtinen, S. 2007. Päivähoidon laatu lasten subjektiivisen hyvinvoinnin näkökulmasta. Jyväskyläläiset lapset palautteenantajina. Pro gradu. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa 21.3.2011 https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18217/URN_NBN_fi_jyu-2007272.pdf?sequence=1.

Laki lasten päivähoidosta 19.1.1973/36. Finlex 2010. Saatavissa 2.4.2011 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>.

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417. Finlex 2011. Saatavissa 2.4.2011 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>.

Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2010. Lapsen oikeudet Suomen esityslistalle. Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisuja 2010:2. Saatavissa 29.9.2010 http://www.lapsiasia.fi/c/document_library/get_file?folderId=479644&name=DLFE-11613.pdf.

Lapsiasiavaltuutettu 2009a. Yleissopimus lapsen oikeuksista. Saatavissa 18.10.2010 http://www.lapsiasia.fi/lapsen_oikeudet.

Lapsiasiavaltuutettu 2009b. Lapsiasiavaltuutetun kannanotto varhaiskasvatuksen ja päivähoiton uudistamiseksi. Päivähoitolain tilalle laki lapsen varhaisesta hoivasta ja kasvatuksesta. Saatavissa 14.4.2011 <http://www.lapsiasia.fi/nyt/aloitteet/aloite/view/1417676>.

Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2009. Kaksi vuosikymmentä lapsen oikeuksia Suomessa. Miten toteutuu osallistumisen oikeus. Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisuja 2009:1. Saatavissa 16.2.2011 http://www.lapsiasia.fi/c/document_library/get_file?folderId=479644&name=DLFE-9911.pdf.

Lapsiasiavaltuutettu 2010. Lapsiasiavaltuutetun toimiston toimintasuunnitelma vuodelle 2010. Saatavissa 18.10.2010 http://www.lapsiasia.fi/c/document_library/get_file?p_l_id=52437&folderId=101293&name=DLFE-11031.pdf.

Lattu, M. 2003. The School from the Teacher's Perspectiv. The Teaching Space of Eleven Change-Oriented Teacher. Academic Dissertation. University of Helsinki. Saatavissa 2.4.2011 <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/19994/theschoo.pdf?sequence=1>.

Leino-Kilpi, H. ja Välimäki, M. 2009. Etiikka hoitotyössä. 5., uudistettu painos. Helsinki:WSOY.

Leinonen, J. 2010. Lapsen osallisuuden mahdollistaminen päiväkodin toimintakulttuurissa Tilastollinen tutkimus osallisuuden tasomallista. Pro gradu. Helsingin yliopisto. Saatavissa 20.3.2011 <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/23778/lapsenos.pdf?sequence=1>.

Montessori, M. 1912. The Montessori Method. Scientific pedagogy as applied to child education in "The children's houses" With additions and revisions by the author. Il Metodo della Pedagogia Scientifica applicato all' educazione infantile nelle Case dei Bambini. Translated The Italian by George, A.E. Second edition. New York. Frederick A. Stokes company MCMXII. Saatavissa 13.4.2011 <http://digital.library.upenn.edu/women/montessori/method/method.html>.

Montessori-päiväkoti Aurinkoleijona Oy 2010. Saatavissa 21.9.2010 <http://www.aurinkoleijona.fi/index.html>.

Nivala, E. 2010. Vaikuttamista lapsille tärkeiden palveluiden kehittämiseen. Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2010. Lapsen oikeudet Suomen esityslistalle. Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisuja 2010:2. Saatavissa 1.4.2010 http://www.lapsiasia.fi/c/document_library/get_file?folderId=479644&name=DLFE-11613.pdf

Nieminen, A. 2010. Lasten ja nuorten tutkimus: oikeudellinen tarkastelu. Teoksessa Lagström, H.; Pösö, T.; Rutanen, N. & Vehkalahti, K. (toim.) Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka. Helsinki: Nuorisotutkimusseura ry. Nuorisotutkimusverkosto, 25-42.

Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights 2011. Convention on the Rights of the Child. Saatavissa 2.4.2011 <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>.

Parasuraman, A.; Berry, L.L & Zeithaml, V.A. 1993. Research Note: More on Improving Service Quality Measurement. Journal of Retailing 1/1993, 140-147. New York University. Viitattu 21.4.2011 <http://areas.kenan-flag-ler.unc.edu/Marketing/FacultyStaff/zeithaml/Selected%20Publications/More%20on%20Improving%20Service%20Quality%20Measurement.pdf>.

Pyökkimies, M. 2009. Lasten osallisuus Suomalaisissa varhaiskasvatusta ohjaavissa asiakirjoissa. Pro gradu. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa 20.10.2010 https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/22634/URN_NBN_fi_jyu-200912134515.pdf?sequence=1.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Menetelmäopetuksen tietovaranto. Saatavissa 2.11.2010 <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7.html>.

Salon kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2003. Salon kaupunki. Saatavissa 19.10.2010 <http://www.salonvarhaiskasvatus.fi/ollikkala/attachements/2008-01-18T08-23-1646.pdf>.

Salon kaupungin varhaiskasvatuksen laaturyhmä 2003. Salon kaupungin päiväkotien laatukäsikirja.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2004. 10.14 Viisivuotias lapsi neuvolassa. Lastenneuvolaopas. Saatavissa 18.2.2011 <http://www.terveysportti.fi.ezproxy.turkuamk.fi/dtk/lno/koti>.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731. Finlex. Saatavissa 18.10.2010 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>.

Suortti, O. 2008. 3-5-vuotiaiden lukemaan oppiminen -montessorivälineet kielellisen tietoisuuden ja varhaisen lukitaidon edistäjinä. Pro gradu. Helsingin yliopisto. Saatavissa 21.2.2011 <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/39677/35vuotia.pdf?sequence=1>.

Tuomi, J. ja Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2009. Asiakaspalautteen hankinnan työkalut. Saatavissa 19.10.2010. <http://www.info.stakes.fi/thlaatu/Flasiakaspalaute/laatupeli.htm>.

Toroi, K. 2010. Opettajasta kanssakulkijaksi? Aikuisen puhe lapsen identiteetin rakentajana päiväkodin aamutuokiolla. Pro gradu. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa 14.2.2011 <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/25787/URN%3ANBN%3Afi%3Aju-201101121019.pdf?sequence=1>.

Tuomisto, P. 2003. Viisivuotiaiden lasten fyysinen aktiivisuus erilaisissa päiväkotiympäristöissä. Pro gradu. Jyväskylän yliopisto. Saatavissa 18.2.2011 <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/9317/G0000360.pdf?sequence=1>.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, toinen tarkistettu painos 2005. Oppaita 56. Helsinki. Stakes. Saatavissa 19.10.2010 <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/7eef5448-e8a3-4887-ab97-19719ea74066>.

Verkonkutoja 2009. Turun ammattikorkeakoulu. Saatavissa 21.9.2010 <http://www.verkonkutoja.turkuamk.fi/>.

Yleissopimus lasten oikeuksista. Unicef. Saatavissa 1.10.2010 http://www.unicef.fi/files/unicef/pdf/Lasten_oik_sopimus.pdf.

Toimeksiantosopimus

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Liite 2/1(2)

1

OPISKELIJAN TIEDOT

Nimi Eveliina Falkstedt ja Petriina Thomander-Salin
Osoite _____
Puhelin koti _____
Sähköposti etunimi.sukunimi@students.turkuamk.fi
Koulutusohjelma Hoitotyö/Terveystieteiden ala

OPINNÄYTETYÖ

Aihe/ työnimi
Lasten tyytyväisyys saamaansa päivähöitoon montessori-päiväkotii Aurinkoleijonassa
Aikataulu Opinnäytetyö on valmis toukokuussa 2011

TOIMEKSIANTAJA

Organisaatio Turun ammattikorkeakoulu
Työn ohjaaja / yhteysthenkilö Kulmala Arja
Osoite Turun ammattikorkeakoulu, Ylhäistentie 2, 24130 Salo
Puhelin 02 263 350/keskus Sähköposti etunimi.sukunimi@turkuamk.fi

OHJAAVAN OPETTAJAN YHTEYSTIEDOT

Onjaava opettaja Pelander Tiina ja Nikunen Sirpa
Puhelin 02 263 350/keskus Sähköposti etunimi.sukunimi@turkuamk.fi

Turun ammattikorkeakoulu
Joukahaisenkatu 3 A, 20520 Turku
puh. 02 263 350 faksi 02 2633 5791
sposti etunimi.sukunimi@turkuamk.fi

Toimeksiantosopimus

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OPINNÄYTETYÖN TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Liite 2/2(2)
2

OPINNÄYTETYÖN SOPIMUSEHDOT

OHJAUS JA VASTUUT

Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Turun ammattikorkeakoulu vastaa opinnäytetyön ohjauksesta. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta.

OIKEUDET

Opinnäytetyön tekijänoikeus kuuluu tekijälle eli opiskelijalle. Tekijänoikeuden lisäksi myös muiden immateriaalioikeuksien osalta noudatetaan kulloinkin voimassa olevaa kyseessä olevaa oikeutta koskevaa lainsäädäntöä.

TULOSTEN JULKISTAMINEN JA LUOTTAMUKSELLISUUS

Opinnäytetyöstä laaditaan Turun ammattikorkeakoulun ohjeen mukainen kirjallinen raportti. Kirjallinen raportti luovutetaan toimeksiantajalle ja asetetaan kirjaston kokoelmiin tai julkaistaan elektronisessa muodossa verkkokirjastossa.

Julkaistava opinnäytetyöraportti on laadittava niin, ettei se sisällä liike- tai ammattisalaisuuksia tai muita julkisuuslaissa (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta) salassa pidettäväksi määrättyjä tietoja, vaan ne jätetään työn tausta-aineistoon. Opinnäytetyön arvioinnissa otetaan huomioon sekä julkaistava että salassa pidettävä osa.

Opinnäytetyön toimeksiantaja ja opiskelija sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat.

Toimeksiantajan edustajalle varataan mahdollisuus tutustua opinnäytetyöraporttiin viimeistään neljatoista (14) päivää ennen aiottua julkaisemista. Toimeksiantajalla on oikeus määritellä salassa pidettävä osuus, jota ei julkaista. Toimeksiantaja antaa työstä ennen edellä mainittua julkaisemisajankohtaa lausunnon, jossa toteaa, että opinnäytetyöraportti voidaan julkaista kokonaisuudessaan tai määrittelee, mikä osuus työstä on salassa pidettävää.

TYÖSUHDE JA KUSTANNUKSET

Mahdollisesta työsuhteesta, työstä maksettavasta palkkiosta ja työstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten korvaamisesta toimeksiantaja ja opinnäytetyön tekijä sopivat erikseen.

OLEMME YHTEISESTI SOPINEET OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUKSESTA YLLÄ ESITETTYLLÄ TAVALLA

19 / 10 20 10

Peta Järvenpää - Salu
Opiskelija

— / — 20 —

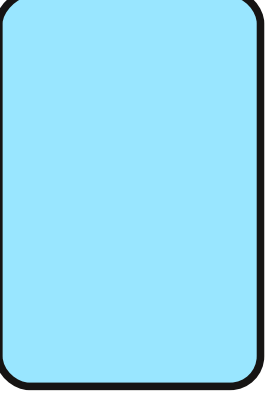
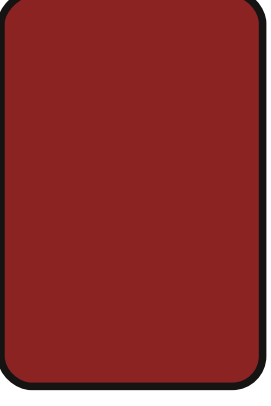
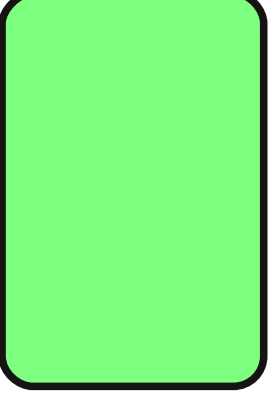
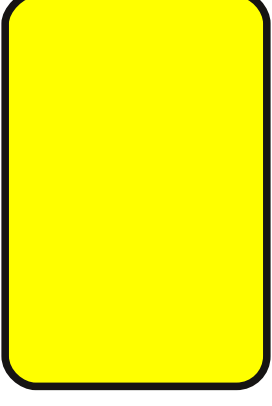
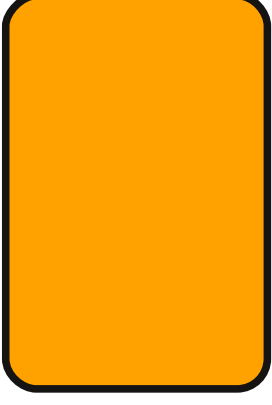
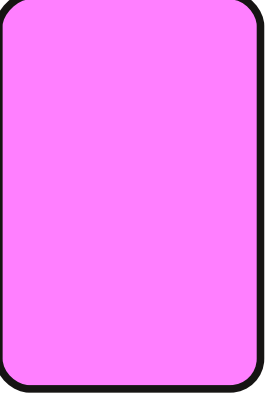
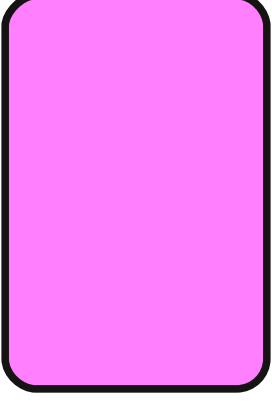
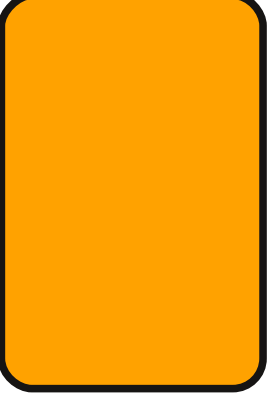
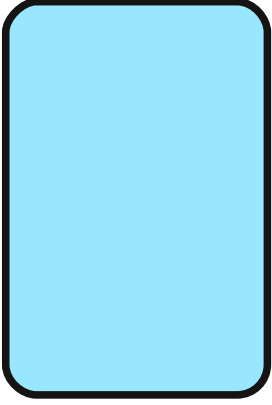
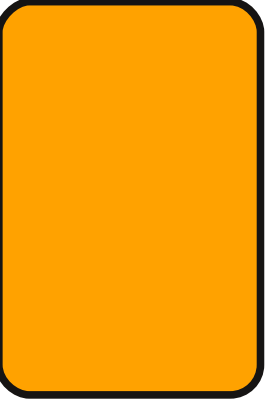
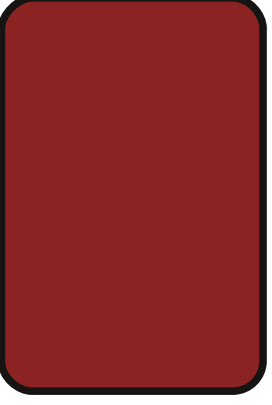
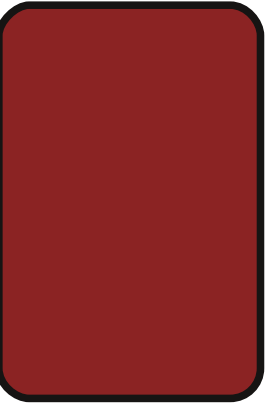
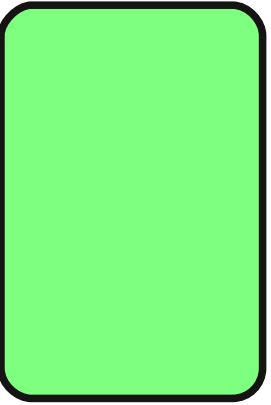
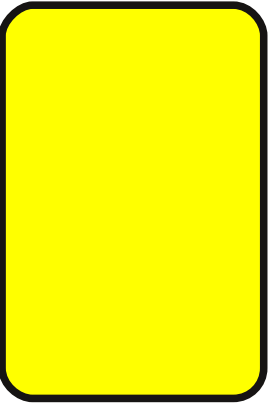
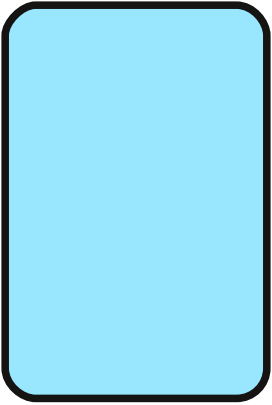
Reijo Ruuska VERKONKUTOVA-
Toimeksiantaja HANKKEEN PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ

LIITE : OPINNÄYTETYÖSUUNNITELMA

Tulosta lomake

Turun ammattikorkeakoulu
Joukahaisenkatu 3 A, 20520 Turku
puh. 02 263 350 faksi 02 2633 5791
sposti etunimi.sukunimi@turkuamk.fi

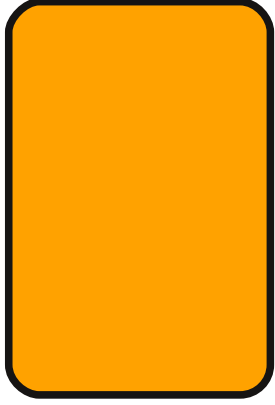
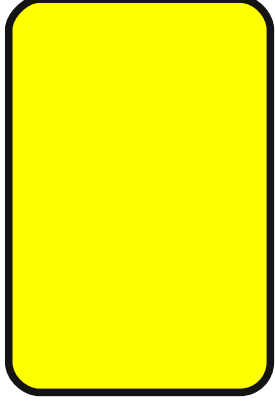
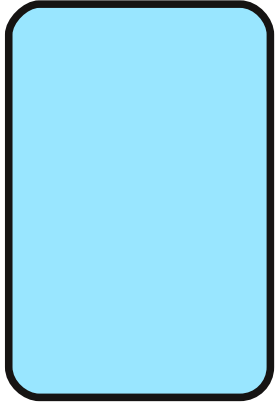
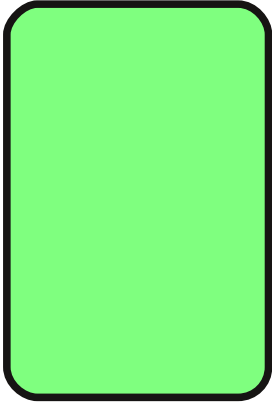
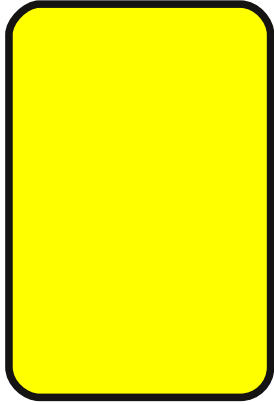
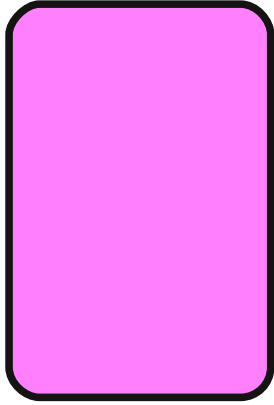
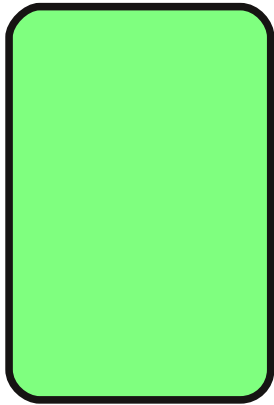
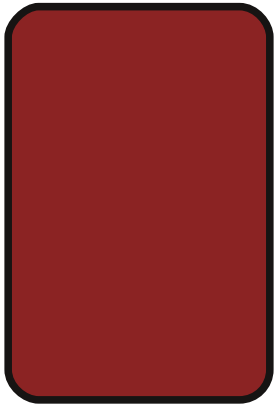
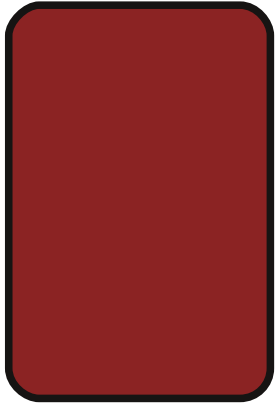
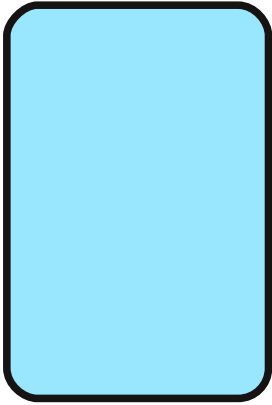
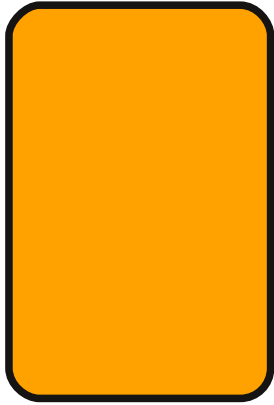
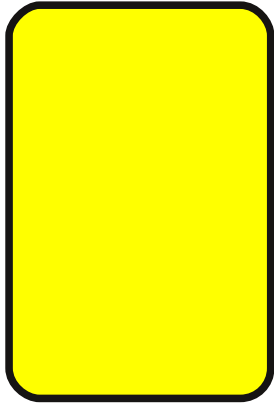
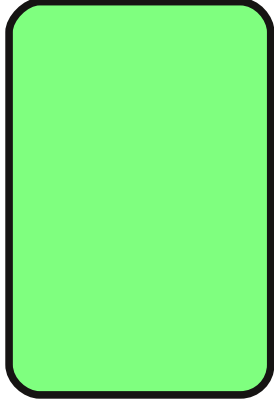
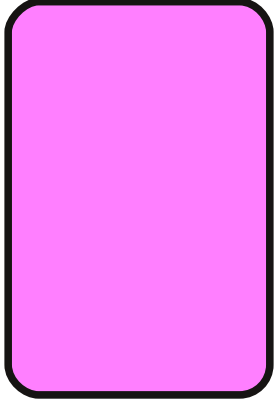
Aloita tästä

VÄRITPELI

© Mari Kylä-Utsuri-Virtanen

Onko päiväkodin leluilla kiva leikkiä?

Tykkätkö leikkiä päiväkodin pihalla?

Ovatko päiväkodin sisätilat mukavat?

Saatko olla myös yksin päiväkodissa, jos haluat?

Onko päiväkodissa mukavaa olla?

Tykkäätkö tulla päiväkotiin?

Pitävätkö päiväkodin aikuiset lupauksensa?

Kertovatko aikuiset sinulle päiväkodin ohjelmasta?

Saatko tehdä päiväkodissa sitä, mikä sinua kiinnostaa?

Onko sinulla päiväkodissa tekemistä?

**Tykkäätkö tehdä päiväkodin
tehtäviä?**

**Saatko aina apua päiväkodissa, kun
tarvitset?**

Luotako päiväkodin aikuisiin?

**Ovatko päiväkodin aikuiset
ystävällisiä?**

**Ovatko päiväkodin aikuiset hyviä
hoitamaan lapsia?**

**Onko päiväkodin aikuisilla aikaa
sinulle?**

**Voitko itse päättää, mitä teet
päiväkodissa?**

**Lohduttaako aikuinen sinua, jos
sinulla on paha mieli päiväkodissa?**

**Tykkäävätkö päiväkodin aikuiset
sinusta?**

**Onko sinulla turvallista olla
päiväkodissa?**

Onko päiväkodin ruoka hyvää?

**Tykkäätkö askartelusta
päiväkodissa?**

Tykkäätkö musiikkipiiristä?

Tykkäätkö jumpasta päiväkodissa?

© Mari Kylä-Utsuri-Virtanen

Väittäjä	Samaa mieltä	Eri mieltä
Voitko itse päättää, mitä teet päiväkodissa?		
Lohduttaako aikuinen sinua, jos sinulla on paha mieli?		
Tykkäävätkö päiväkodin aikuiset sinusta?		
Onko sinulla turvallista olla päiväkodissa?		
Onko päiväkodin ruoka hyvää?		
Tykkäätkö askartelusta päiväkodissa?		
Tykkäätkö musiikkipiiristä?		
Tykkäätkö jumpasta päiväkodissa?		
Onko päiväkodin leluilla kiva leikkiä?		
Tykkäätkö leikkiä päiväkodin pihalla?		
Ovatko päiväkodin sisätilat mukava?		
Saatko olla myös yksin päiväkodissa, jos haluat?		
Onko päiväkodissa mukavaa olla?		
Tykkäätkö tulla päiväkotiin?		
Pitävätkö päiväkodin aikuiset lupauksensa?		
Kertovatko aikuiset sinulle päiväkodin ohjelmasta?		
Saatko tehdä päiväkodissa sitä, mikä sinua kiinnostaa?		
Onko sinulla päiväkodissa tekemistä?		
Tykkäätkö tehdä päiväkodin tehtäviä?		
Saatko aina apua päiväkodissa, kun tarvitset?		
Luotako päiväkodin aikuisiin?		
Ovatko päiväkodin aikuiset ystävällisiä?		
Ovatko päiväkodin aikuiset hyviä hoitamaan lapsia?		
Onko päiväkodin aikuisilla aikaa sinulle?		

Hyvät Vanhemmat!

Olemme terveydenhoitajaopiskelijoita Turun Ammattikorkeakoulusta. Päiväkotia Aurinkoleijona on mukana Turun ammattikorkeakoulun koordinoimassa Verkonkutoja-hankkeessa, jonka tavoitteena on kehittää hyvinvointialan palveluiden toimintaa ja luoda asiakaspalautteen keruu- ja käsittelymalli kunnille ja yrityksille. Teemme hankkeeseen liittyen opinnäytetyömme, jonka aiheena on päivähoiton laatu lasten näkökulmasta.

Tarkoituksenamme on kuulla päiväkotia Aurinkoleijonan lasten mielipiteitä päiväkotihoidosta pelin avulla. Peli on kehitetty Verkonkutoja-hankkeessa vanhemmille tehdyn mittarin pohjalta ja Mari Kylä-Utsuri-Virtanen on opinnäytetyönään muokannut sen sopivaksi päiväkodin lapsille. Pelin tavoitteena on kerätä suoraa palautetta lapsilta hoidon laadusta. Tutkimus on tehty kertaalleen Salon yksikössä vuonna 2009 ja nyt mukana ovat sekä Salon, että Halikon yksikön 5-6-vuotiaat lapset. Osallistuminen on lapselle vapaaehtoista ja tulokset käsitellään asiakasraadissa kevään 2011 aikana. Kaikki haastattelutiedot pidetään nimettöminä.

Opinnäytetyötämme ohjaavat Tiina Pelander ja Sirpa Nikunen.
(02-263350/keskus, etunimi.sukunimi@turkuamk.fi)

Ystävällisin terveisin,

Eveliina Falkstedt
Puh. 044-2926672
etunimi.sukunimi@students.turkuamk.fi

Petriina Thomander-Salin
Puh. 040-5945460

*****

LAPSENI _____ SAA OSALLISTUA PELIN
PELAAMISEEN JA VASTAUKSET SAA JULKAISTA OPINNÄYTETYÖSSÄ.

SALOSSA _____

Lapsen vanhemman allekirjoitus

--	--

Tutkimuslupa

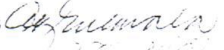

Liite 8

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
 Terveysala, Salo
 Ylhaistentie 2
 24130 SALO
 Puh. 010 5536100
 Fax 010 5536179

ANOMUS OPINNÄYTETYÖN AINEISTON KOKOAMISEKSI

Tutkimuksen nimi	Lasten tyytyväisyys saamaansa päivähoidon Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonassa	
Tutkimusongelma	Millainen on lasten kokemus saamastaan päivähoidosta Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonassa?	
Tutkimuksen kohde ja aineiston keruumenetelmä	Kohde: Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonan 5-6-vuotiaat lapset. Aineistonkeruumenetelmänä peli ja siihen liittyvät kysymykset.	
Aineiston ko-koamisajankohta	Marras- joulukuu 2010	
Tutkimuksen arvioitu valmistumisajankohta	Toukokuu 2011	
Tutkimussuunnitelma hyväksytty	2.11.2010	
Tutkimuksen ohjaajat	Sirpa Nikunen	puh 02-263350/ Keskus
	Tiina Pelander	puh 02-263350/ Keskus
Sitoudumme käyttämään kokoamaamme aineistoa tutkimusongelman puitteissa ja siten että tutkimuksen kohteena olevien henkilöiden anonymiteetti säilyy.		
Tutkimuksen tekijät	Terveystieteiden tutkimuskeskus (suuntautumisvaihtoehto) ryhmä	STHS08
	Eveliina Falkstedt (nimi)	Petriina Thomander-Salin
	(osoite)	
	(puhelinnumero)	

Anomus käsitelty 1.11.2010
 lupa myönnetty
 lupa eväetty peruste

Allekirjoitus
 Anomus ja tutkimussuunnitelma toimitetaan yhtenä kappaleena, josta toimeksiantaja lähettää kopiot yhdelle opiskelijalle, yhdelle ohjaavalle opettajalle ja kullekin työhön osallistuvalla toimipisteellä. Aikuperäinen jaa toimeksiantajalle. Valmis työ toimitetaan toimeksiantajalle sovitulla tavalla.

Kehittämistehtävä (AMK)

Hoitotyön ko

Terveydenhoitotyö

2012

Eveliina Falkstedt ja Petriina Thomander-Salin

PÄIVÄKODIN LAADUN TUTKIMINEN LASTEN NÄKÖKULMASTA

– Artikkel

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Johdanto

Suomen lainsäädäntö turvaa kuntalaisille laajat osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet. Kunnan on pidettävä huolta asukkaiden ja palveluiden käyttäjien edellytyksistä osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Varhaiskasvatuksessa tehdyt tutkimukset ovat painottuneet valtaosin laadullisen arvioinnin sijasta määrälliseen laadunarviointiin. Kunnat ovat toivoneet ohjeistusta ja tukea varhaiskasvatuksen laadun kehittämistyöhön ja menetelmälliseen hallintaan. Kunnat tarvitsevat tukea varhaiskasvatuksen kehittämiseen varhaiskasvatustutkimuksessa, vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä ja laadun kehittämisessä. (Kronqvist & Jokimies 2008.) Lapsilla on paljon kokemusta erilaisten palveluiden toimivuudesta, mutta sitä ei riittävästi hyödynnetä palveluiden kehittämisessä. Jos lapset ja nuoret otettaisiin mukaan palveluiden kehittämiseen, saataisiin palveluista laadukkaampia ja vaikuttavampia. (Lastensuojeluvaltuutettu 2012.)

Laatu lasten päivähoidossa

Lasten päivähoidossa aikuisten toimintaa ohjaavat kansainväliset lapsen oikeuksia määrittelevät sopimukset, kansalliset säädökset, muut ohjaavat asiakirjat sekä päiväkodin oma kulttuuri. Lainsäädäntö raamittaa asiakaslähtöisyyden periaatteen toteutumista ja kun asiakkaana on lapsi, pitäisi asiaa tarkastella lapsilähtöisyyden näkökulmasta. Käytännössä lasten osallistumisen esteenä ovat aikuisten asenteet ja toimintakulttuurin puutteet, arvioinnissa vanhemmat ovat olleet lapsen näkökulman viestinviejiä. Käytännöistä kerätä lasten mielipiteitä ja kokemuksia osallisuudesta palveluiden kehittämiseen on niukasti tietoa. Lasten mielipiteen kuuleminen ja niiden ottaminen mukaan päätöksentekoon koetaan nykypäivänä tärkeäksi. (Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2009.)

Turun Ammattikorkeakoulun Verkonkutoja-hankkeen yhtenä osana oli lasten päivähoidon laadun kehittäminen (Verkonkutoja 2012). Falkstedtin ja Thomanderin (2011) tutkimus lasten päivähoidon laadusta tehtiin keräämällä tietoa lapsilta (n=23) laatupelin avulla yksityisessä päiväkodissa. Tutkimuksen mukaan päiväkodin lapset ovat pääosin tyytyväisiä saamaansa hoitoon. Tietoa voidaan käyttää päiväkodin laadun kehitykseen ja ylläpitoon. Tutkimus tulisi toistaa muutaman vuoden välein, tällöin päivähoidon laatua ja sen kehitystä pystyttäisiin seuraamaan. Tutkimusmenetelmää voisi soveltaa myös muihin päiväkodeihin. (Falkstedt & Thomander 2011.)

Tutkimuksessa käytetyn pelin osa-alueet ovat Palvelun fyysiset ja aineelliset olosuhteet, Luotettavuus, Vastaavuus, Varmuus, Vakuuttavuus, Empatia, Kasvatustyö ja ne on modifioitu vanhemmille tehdyn kyselyn pohjalta. Jokaisessa osa-alueessa on neljä kysymystä. Pelilaudalla edetään noppaa heittämällä ja vastaamalla tuleviin kysymyksiin hymy- tai surunaamakortilla. Lisäksi lapsella on mahdollisuus perustella vastauksensa. Peliä jatketaan kunnes jokainen pelaaja on päässyt pelin loppuun ja vastannut kaikkiin kysymyksiin. Pelin tulokset käsitellään Asiakasraadissa, joihin osallistuvat lasten huoltajat, palveluja ostavan kunnan edustaja, yrityksen johto ja henkilökunnan edustajat. Tulosten pohjalta käydään keskustelu ja sovitaan kehittämis ehdotukset joiden toteutuminen tarkistetaan seuraavassa asiakasraadissa. (Falkstedt & Thomander 2011.)

Laatupelin hyödynnettävyys

Laatupelin hyödyntämiseksi tehtiin markkinointisuunnitelma ja esite. Koska Falkstedtin ja Thomanderin (2011) opinnäytetyön aiheena oli lasten päivähoiton laatu lasten näkökulmasta, tulee laatupelin markkinoinnin kohdistua sekä yksityisiin että kunnallisiin päiväkodeihin ja lisäksi varhaiskasvatuksen päättäviin elimiin kunnallisella tasolla.

Esitteen laadinnassa on hyödynnetty kohderyhmän tarkkaa määrittelyä eli segmentointia, jotta sen ulkoasu ja sisältö vastaisivat kohderyhmän tarpeita.

Kohderyhmälähtöinen viestintä edellyttää aina segmentointia, jolla määritetään ryhmiä, joihin kuuluvien henkilöiden tai yritysten voidaan olettaa reagoivan samalla tavalla markkinointitoimenpiteisiin ja joiden tarpeet kyseisen tuoteryhmän suhteen ovat samanlaisia. Käytettäessä keskitetyn markkinoinnin toimintamallia valitaan markkinoilta yksi tai useampia segmenttejä, joihin markkinointitoimet kohdistetaan. Segmentin tulisi olla kyllin suuri, jotta segmentointi on kannattavaa ja toimivaa. (Rope 2000; Vuokko 2003.)

Pohdinta

Peli on toimiva työväline päiväkodeille toiminnan laadun mittaamiseen ja kehittämiseen. Tutkimus osallistaa lapsia ja auttaa kehittämään lapsi- ja asiakaslähtöistä palvelua sekä lisää asiakastyytyvyyttä. Päivähoiton laadun seuranta lisää myös avoimuutta. Tuloksia voi hyödyntää parantamaan lasten hyvinvointia, henkilöstön oman työn osaamisen arvioinnissa ja kehittämisessä. Laadun tutkiminen tuottaa kunnille palautetta palveluiden laadusta. Peliä muokkaamalla palautteen keruun voisi toteuttaa myös neuvolassa. Näin pystytään osallistamaan lapsia ja saadaan lasten näkökulma esiin yhä useammassa lasta koskevissa asioissa.

LÄHTEET:

Falkstedt, E. ja Thomander-Salin, P. 2011. Lasten tyytyväisyys saamaansa päivähoitoon Montessori-päiväkoti Aurinkoleijonassa. Opinnäytetyö. Terveystieteiden tutkimuskeskus. Turun Ammattikorkeakoulu.

Kronqvist, E. ja Jokimies, J. 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Saatavissa 20.3.2012 <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/raportit/R22-2008-VERKKO.pdf>.

Lapsiasiavaltuutettu 2012. Lasten ja nuorten kokemustieto hyötykäyttöön. Saatavissa 5.4.2012 <http://www.lapsiasia.fi/nyt/tiedotteet/tiedote/-/view/1738669>.

Lapsiasiavaltuutetun vuosikirja 2009. Kaksi vuosikymmentä lapsen oikeuksia Suomessa. Miten toteutuu osallistumisen oikeus. Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisuja 2009:1. Saatavissa 16.2.2011 http://www.lapsiasia.fi/c/document_library/get_file?folderId=479644&name=DLFE-9911.pdf.

Verkonkutoja 2012. Turun ammattikorkeakoulu. Saatavissa 5.4.2012 <http://www.verkonkutoja.turkuamk.fi/>.

Vuokko, P. 2003. Markkinointiviestintä: Merkitys, vaikutus ja keinot. Helsinki. WSOY.

Rope, T. 2000. Suuri markkinointikirja. Helsinki. Kauppakamari.

Yhteystiedot:

Lehtori Sari Kallio-Kökkö

[sari.kallio-kokko\(at\)turkuamk.fi](mailto:sari.kallio-kokko(at)turkuamk.fi)

puh. 050 385 4114

Lehtori Sirpa Nikunen

[sirpa.nikunen\(at\)turkuamk.fi](mailto:sirpa.nikunen(at)turkuamk.fi)

puh. 044 907 5494

Lehtori Tiina Pelander

[tiina.pelander\(at\)turkuamk.fi](mailto:tiina.pelander(at)turkuamk.fi)

puh. 044 907 5486

www.verkonkutoja.turkuamk.fi

LASTEN LAATUPELI

- MITTARI PÄIVÄHOIDON LAADUN TUTKIMISEEN

Turun ammattikorkeakoulun koordinoimassa ESR-rahoitteisessa Verkonkutoja-hankkeessa (2009-2012) on luotu käyttökelpoinen työmenetelmä hyvinvointialan yritysten toiminnan seurantaan ja kehittämiseen. Siinä keskitytään yritysten, kuntasektorin, koulutusorganisaatioiden ja muiden toimijoiden yhteistyön ja toiminnan laadun kehittämiseen vanhusten-, mielenterveyskuntoutujien- sekä lasten päivähoito- ja lastensuojelupalveluissa.

PÄIVÄHOIDON LAATU LAPSEN SILMIN

Lapset ovat oman elämänsä parhaita asiantuntijoita. Kun asiakkaana on lapsi, pitäisi asiaa tarkastella lapsilähtöisyyden näkökulmasta. YK:n Lastenoikeuksien sopimuksen 12. artiklan mukaan lapsella on oikeus tulla kuulluksi häntä koskevissa asioissa ja lasta tulee kuunnella hänen ikä- ja kehitystasonsa huomioon ottaen.

Suomen perustuslain mukaan lapsia tulee kohdella tasa-arvoisesti yksilöinä ja heillä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.

Yhteiskunnan tehtävänä on järjestää lasten päivähoito ja taata laadullisesti hyvää päivähoitoa niin, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus osallistua palveluihin. Lapsen oikeudet ovatkin aikuisten velvollisuuksia.

LASTEN LAATUPELI APUNA PÄIVÄHOIDON TOIMINNAN JA LAADUN SYSTEMAATTISESSA KEHITTÄMISESSÄ

- ❖ Lasten palaute saamastaan hoidosta kerätään lapsilta erityisen Lasten laatupelin avulla.
- ❖ Pelin tarkoituksena on tutkia lasten tyytyväisyyttä omaan hoitoonsa.
- ❖ Pelin kysymykset on modifioitu Verkonkutoja-hankkeessa vanhemmille tehdyn mittarin pohjalta.
- ❖ Tulokset käsitellään Asiakasraadissa, johon osallistuvat huoltajat, päiväkodin edustajat, sekä palvelua ostavan kunnan edustaja.

LASTEN LAATUPELI

Mittarina käytetyn pelin osa-alueet on nimetty seuraavasti:

- ❖ Palvelun fyysiset ja aineelliset olosuhteet
- ❖ Luotettavuus (kyky suorittaa palvelu luotettavasti ja varmasti)
- ❖ Vastaavuus (palvelujen sisältö suhteessa asiakkaiden tarpeisiin)
- ❖ Varmuus, vakuuttavuus (henkilöstön ammattitaito, kyky herättää luottamusta)
- ❖ Empatia (välittäminen, huolehtiminen asiakkaista yksilöinä)
- ❖ Kasvatustyö.

Jokaisessa osa-alueessa on neljä kysymystä.

Pelilaudalla edetään noppaa heittämällä ja vastaamalla vastaan tuleviin kysymyksiin hymy- tai surunaamakortilla. Lisäksi lapsella on mahdollisuus perustella vastauksensa. Peliä jatketaan niin kauan, että jokainen pelaaja on päässyt pelin loppuun ja vastannut kaikkiin kysymyksiin. Pelissä ei ole voittajaa, mutta kaikki pelaavat lapset saivat pienen muiston pelistään.

PELIN HYÖDYNTÄMINEN

- ❖ auttaa kehittämään lapsi- ja asiakaslähtöistä palvelua sekä lisää asiakastyytyvääsiisyyttä
- ❖ osallistaa lapsia ja lisää avoimuutta
- ❖ tulokset palvelevat hoidon laadun arvioimisessa ja toiminnan kehittämisessä
- ❖ auttaa arvioimaan henkilöstön osaamista, koulutustarvetta ja työssä jaksamista
- ❖ tuottaa palautetta palveluiden laadusta.